

Teknokratin och krisen.

En orientering i ett aktuellt problem

Förord till den elektroniska utgåvan

Detta verk har digitaliserats av SAC-Syndikalisterna och anpassats för Projket Runeberg i oktober 2013 av Ralph E.

Förord.

Missnöjet är, även om det ibland kan ledas in i skadliga fåror, trots allt en konstruktiv kraft av den allra största betydelse. Predikningarna om förnöjsamhetens välsignelse kunna icke förändra detta faktum. Det är missnöjet med det bestående och det rastlösa sökandet efter bättre sociala och ekonomiska betingelser, som för mänskligheten, civilisationen och kulturen framåt i kamp mot förnöjsamheten, som betyder stagnation. Det är också detta missnöje som fört fram de socialistiska idéerna. Det är samma drivande, dynamiska, skapande kraft, som ligger till grund för de underbara uppfinningar och upptäckter, vilka syfta till att göra mänskligheten rikare och lyckligare.

Missnöjet torde aldrig ha varit så allmänt som just i dessa dagar. Den bestående ordningen, de krafter, som anse att de ekonomiska och sociala förhållandena av i dag icke få rubbas, ha störtat hela världen i en misär, som de flesta väl aldrig ansett vara möjlig i det tjugonde århundradet.

Vad de missnöjda söka efter är en väg ut ur kaos och en sådan lösning av de samhälleliga problemen, att ett återupprepande av ekonomiska kriser, arbetslöshet och därav följande massfattigdom förebygges.

En grupp tekniker, nämligen de s. k. teknokraterna ha helt nyligen kastat sig in i diskussionen om krisens orsaker och dess följder och lett denna diskussion in i nya fåror.

Teknokratin har väckt ett enormt uppseende och den diskuteras för närvarande över hela världen. Frågan, vad är och varthän syftar teknokratin, framställes från alla håll och som introduktion till denna bok, i vilken vi sökt att från en lekmans synvinkel återgiva huvudlinjerna i de teknokratiska utredningarna och teorierna, så långt som de hittills offentliggjorts, vilja vi citera professor Walter Rautenstrauchs svar på dessa frågor. Det är nämligen under prof. Rautenstrauchs överinseende som de teknokratiska undersökningarna sedan etttiotal år tillbaka bedrivits vid Columbia universitetet, varför han följaktligen bör vara kapabel att bedöma teknokratins innehåll och syftemål. Prof. Rautenstrauch skriver om "Teknokratin och de sociala förändringarna":

"Teknokratin strävar att besvara följande frågor: Vad ha vi att leva av och försörja oss på? Hur skola vi draga nytta av våra resurser? Hur fatta vi de beslut, som avgöra om du och jag skola eller icke skola arbeta i samhället och hämta vårt dagliga bröd frän naturens överflödande källor?

Teknokratin påstår inte, att landet skall styras av ingenjörer. Den har intet intresse av att någon statlig kontroll utövas av någon särskild grupp av personer eller klasser. Vad den anser är, att systemen för samhällsmaskineriets funktion och arbete skola planläggas i överensstämmelse med det åsyftade målet samt med kunskap om de material och krafter, som stå oss till förfogande. Teknokratin påstår, att de metoder och åtgärder, som teknikerna och ingenjörerna använda, även böra beaktas vid utformandet av samhällsmaskineriets arbetssätt. Teknokratin frågar, varför det skall resas sådant motstånd mot ingenjörernas metoder, sedan dock dessa visat sitt stora värde genom att förskaffa oss sådana oerhörda möjligheter till välstånd.

Teknokratin framhåller, att det inte finns någon patentmedicin mot den sociala nöden, och inte heller erbjuder den någon sådan. Vi hoppas emellertid, att övergången till en ny samhällsordning skall ske efter organisatoriska och planmässiga linjer, såsom det anstår ett folk med hög kultur och bildning. Sedan människorna under svunna tider med stora uppoffringar skaffat sig sin religiösa och politiska frihet, m& vi hoppas, att de även skola vinna sin ekonomiska frihet genom intelligent samverkan och planmässigt rekonstruktionsarbete."

Teknokratin syftar alltså till att dra upp planerna för en sådan förändring av samhällets funktion, att mänskligheten skall kunna komma i åtnjutande av ekonomisk frihet. Och det är ju dithän som socialismen också strävar. Teknokraterna, liksom socialisterna, propagera för samarbete mellan handens och hjärnans arbetare, för profitsystemets raserande och ett rationellt utnyttjande av naturens och teknikensresurser för tillgodoseendet av hela mänsklighetens behov. Teknokraterna visa, att detta icke är önskemål, som aldrig kunna uppnås, utan i stället framhålla de att världen redan nu har möjlighet att höja mänsklighetens levnadsstandard till ett plan, som man aldrig tidigare kunnat drömma om.

Det har anförts mot teknokraterna, att deras kalkyler i vissa fall varit felaktiga, men hittills har dock ingenting framkommit, som i någon väsentlig mån kunnat vederlägga vad som framlagts. Även om icke dessa ingenjörers påståenden i alla detaljer äro absolut orubbliga, så är dock deras insats i diskussionen om kriserna, orsaken till dessa, och lösningen, som hela världen söker efter, den största som hittills gjorts.

I denna bok ha vi vare sig haft möjligheter till eller åsyftat att verkställa någon djupgående utredning om teknokratin, utan endast sökt att sammanfatta det väsentligaste, som hittills skrivits, för att om möjligt ge de, vilka äro intresserade av krisspörsmålen, en mera sammanfattad redogörelse för denna teori, än vad de erhålla genom en eller annan tidningsartikel.

Om det efterföljande i någon mån kan främja diskussionen omkring de ekonomiska problem, som i dag förefalla så gott som olösliga, har denna bok därmed fyllt sitt syftemål.

Stockholm i april 1933.

Sig. Stenberg.

KRISENS ORSAKER OCH VERKNINGAR.

Ute på landsvägarna, i Sverge, Tyskland, England, Förenta staterna, överallt i de s. k. civiliserade länderna driva

hundratusentals arbetare fram på jakt efter arbete. I stekande solhetta eller i bitande köld fortsätter den rastlösa färden. Arbete, arbete är allt som sysselsätter deras tankar, ty de behöva mat och kläder för sig själva och kanske för en familj, som svälter och fryser någonstans långt borta, där de förut haft ett hem. Ett hem, som nu övertagits av nödens och fattigdomens spöke.

I de stora städerna driva massor av arbetslösa gata upp och gata ned. De sluka nervöst och begärligt tidningarnas platsannonser, de besöka arbetsplatserna, men allt förgäves. »Arbetsstyrkan fulltalig» läsa de på stora plakat överallt, och ryktet vet berätta att den eller den fabriken kommer att avskeda så eller så många man inom den närmaste tiden. Man finner dessa tusenden i köerna utanför de kommunala och statliga hjälpbyråerna, dag för dag, vecka efter vecka, man ser dem vid privata eller religiösa sammanslutningarnas soppkök, luggslitna, missmodiga, misströstande. I storstadens gränder finner man dem, och i medelklasskvarteren, lutade över avskrädestunnor, sökande efter en bit mat, som någon bättre situerad ratat, men vilken blivit begärlig för dem. På gatan gå de sökande efter en cigarr- eller cigarrettstump, som bortkastats, och med vilken de för tillfället kunna stilla sitt krav för nikotin-stimulantia8

och i gathörnen utbjuda de kängsnören till förbipasserande eller direkt bedja om en slant till en halv kaffe eller till logi över natten. Men det lyckas inte för alla att anskaffa det pris, som det »välgörande» samhället åsätt en bädd och tusentals få därför tillbringa nattens mörka och långa timmar med att vandra gata upp och gata ned. Ibland kanske de kunna slumra till i något prång, men de få inte slumra för hårt, ty polisen gör regelbundet sin rond, och det är ett brott att vara så fattig att man icke har någon annan sovplats än en avsides belägen lada, en prång mellan ett par hus, bland några lådor under en pres-senning eller på en parkbänk. Sådant ter sig livet för en stor del av de arbetslösas miljonarmé och de som trots arbetslösheten ha tak över huvudet, de gå säkerligen till sängs många kvällar när hungern hindrar dem att sova eller också åstadkommer drömmar om läckerheter och välmåga, vilka göra uppvaknandet till eländet ännu bittrare än vad det annars skulle vara.

Sådan är situationen för miljoner och åter miljoner arbetare i dag.

Men det är icke endast för kroppsarbetarna som levnadsförhållandena förändrats och förvärrats på detta sätt. En hel del människor, som tidigare räknat sig till den s. k. medelklassen och levt under relativt välordnade förhållanden, börja också drabbas av vad man kallar dåliga tider. Hantverksmästare, som förut haft gott om arbete och ägt goda inkomster av den arbetarkår de sysselsatt, glida sakta men säkert ned från sin forna ställning på en av samhällsstegens högre pinnar. Dels ha de blivit slagna i konkurrensen med mera moderna, mekaniserade företag i bran-9

schen, dels har arbetet minskat på grund av den allmänna fattigdomen, på grund av affärsstagnationen. Som en följd av den minskade köpkraften bland arbetare- och medelklassen tvingas den ena affärsmannen efter den andra att begära sig i konkurs; de arbetslösas skara ökas ytterligare med personer, som varit sysselsatta med försäljnings- och distributionsarbete. Återigen sjunker den totala köpkraften och nya grupper bli arbetslösa på grund därutav. Även ingenjörer och tekniker, de som skapat den moderna industriens mekaniska underverk och haft industriens praktiska ledning om hand, drabbas av samma öde, massor av dem gå arbetslösa. Så fortsätter kretsgången.

Bland överklassen pågår också en utgallringspro-cess. Det ena företaget efter det andra stupar. Krascher sådana som Kreugers och Insulls störta hundratals personer, som tidigare levt gott på andras arbete, ned bland de egendomslösa. De reela värdena bli därigenom icke förstörda, men de samlas på allt färre och färre händer. Men icke ens dessa finanskungars och bankirers miljarder och deras aktievär-den kunna förräntas, så länge som ingen kan köpa de produkter de ha inteckningar på eller äga. Aktierna sjunka, deras kapital kan icke investeras rentabelt. Krisen förtätas. Det inträder ekonomiskt kaos.

Vad är då orsaken till denna världsmisär? frågar man. Svaret är kort och gott: kapitalismen. Profitsystemet. Men detta svar säger kanske icke allt, t^ det kapitalistiska systemet har existerat länge, det har inträffat ekonomiska kriser förr och samhället har ändock lyckats komma på rätt köl igen, arbetslösheten har försvunnit och i det närmaste alla män-niskor, som kunnat och velat försörja sig genom arbete ha haft tillfälle att så göra. — Månne

icke, säger någon, orsaken till krisen är kapitalisterna som sådana och icke kapitalismen som system? Kreuger-kraschen var ju ett verk av enskilda kapitalister, som visserligen voro produkter av systemet, men vilka dock alltför hänsynslöst opererade utanför systemets utstakade, officiella råmärken och just därför åstadkommo den ekonomiska förödelse, som denna affär hade i släptåg. Detta är sant, men om man ser närmare på saken finner man dock att denna kris som vi nu genomleva är en produkt av kapitalismen som system, att det är kapitalismens idé, d. v. s. profitsystemet, som gjort bankrutt.

MASSFATTIGDOM MITT I ÖVERFLÖDET.

För det första kunna vi konstatera att den nuvarande världskrisen icke har sin orsak uti att det ej finnes nog förnödenheter för mänsklighetens behov, utan dess egentliga orsak är att det råder överflöd på varor. I dagligt tal brukar man kalla denna krisorsak överproduktion, men underkonsumtion torde vara ett mera korrekt uttryck.

På grund av massfattigdomen är avsättningen icke tillfredsställande och för att förhindra att marknaden blir övermättad och framtvingar prisfall, vidtager man de mest drastiska åtgärder. I stället för att ge de fattiga möjlighet att för ringa pris köpa närande föda förstör man densamma. Skeppslaster av sydfrukter kastas i havet, för att »reglera» tillgången. I Sydamerika bränner man kaffe i tonvis i bål eller under ångpannorna och i Förenta staterna förfar man niskor, som kunnat och velat försörja sig genom arbete ha haft tillfälle att så göra. — Månne icke, säger någon, orsaken till krisen är kapitalisterna som sådana och icke kapitalismen som system? Kreuger-kraschen var ju ett verk av enskilda kapitalister, som visserligen voro produkter av systemet, men vilka dock alltför hänsynslöst opererade utanför systemets utstakade, officiella råmärken och just därför åstadkommo den ekonomiska förödelse, som denna affär hade i släptåg. Detta är sant, men om man ser närmare på saken finner man dock att denna kris som vi nu genomleva är en produkt av kapitalismen som system, att det är kapitalismens idé, d. v. s. profitsystemet, som gjort bankrutt.

MASSFATTIGDOM MITT I ÖVERFLÖDET.

För det första kunna vi konstatera att den nuvarande världskrisen icke har sin orsak uti att det ej finnes nog förnödenheter för mänsklighetens behov, utan dess egentliga orsak är att det råder överflöd på varor. I dagligt tal brukar man kalla denna krisorsak överproduktion, men underkonsumtion torde vara ett mera korrekt uttryck.

På grund av massfattigdomen är avsättningen icke tillfredsställande och för att förhindra att marknaden blir övermättad och framtvingar prisfall, vidtager man de mest drastiska åtgärder. I stället för att ge de fattiga möjlighet att för ringa pris köpa närande föda förstör man densamma. Skeppslaster av sydfrukter kastas i havet, för att »reglera» tillgången. I Sydamerika bränner man kaffe i tonvis i bål eller under ångpannorna och i Förenta staterna förfar man11

på samma sätt med vete och majs. Farmarna få så dåligt betalt för dessa sina produkter, att det för dem blir billigare att värma huset med vete än att köpa kol. Följden blir att farmarna icke kunna erhålla de kontanter de behöva för inköp av andra livsförnödenheter, att vetet undanhålles de hungrande och samtidigt betyder det också minskad avsättning för kolbolagen och arbetslöshet bland gruvarbetarna. Vi vandra åter runt i samma cirkel. Minskad köpkraft som skapar minskad avsättning av produkter och därav ytterligare arbetslöshet — en ändlös kedja, som leder till ökad massfattigdom, nöd och svält.

När man iakttager denna utveckling, denna förtätning av krisen från dag till dag, så kan man icke undgå att göra den reflektionen, att alla försök att inom ramen av det kapitalistiska samhällssystemet åstadkomma någon betydande hjälp mot arbetslösheten och fattigdomen, endast kunna bli slag i tomma luften. Man kan åstadkomma hjälp och lindring för en del av de arbetslösa för en tid, men vi ha sett exempel på att den ena kommunen efter den andra nått sina möjligheters gräns. Skogssocknarna uppe i Norrland, vars innebyggare och skatteobjekt

huvudsakligast äro skogsarbetare, med någon månads arbete varje år, med en arbetssäsong som år från år tenderar till att bli allt kortare utan att arbetslönen dock ökat i motsvarande grad, i stället har den pressats nedåt, måste förr eller senare tömma sina kassor, om de försöka att hjälpa de arbetslösa genom utdelandet av kontant understöd eller medelst icke produktivt arbete. De oerhörda skatteökningarna inom en mängd kommuner här i landet, vilka förekommit under de senare åren, säga ju en hel del, och det är uppenbart att12

dessa möjligheter även hava sin begränsning liksom också att statskassan icke är outtömlig. Dessa hjälp-åtgärder hava endast betydelse för tillfället och förr eller senare komma dessa källor att bli tömda. Vad återstår då? Detta är säkerligen en fråga, som politikerna helst inte vilja tänka på och vad det angår kapitalisterna, bankirerna och andra spekulanter i mänsklig arbetskraft, så torde framtidsperspektivet ge dem onda aningar. Men framför allt ha arbetarna all anledning att noga studera detta problem, ty det bli de, som få lida mest utav det kapitalistiska systemets vanvettiga misshushållning och av den härskande klassens hysteriska försök och drastiska åtgärder i syfte att bibehålla en ordning, som hittills givit denna klass alla previlegier, medan massan pressats allt djupare ned i umbärandets och slaveriets dy.

Visserligen framhålles det att arbetarklassens levnadsstandard av i dag är betydligt högre än vad det någonsin tidigare varit. Detta är dock en sanning med modefikation. I The Tråg edy of Waste (1925) säger Stuart Chase: »När Grekland stod på höjden av sin välmåga hade man fem helots till varje familj, omkring en slav per kapita, emot våra trettio maskinslavar per person. Hur mycket högre är den genomsnittliga amerikanska familjens levnadsstandard jämfört med förhållandena i Grekland för två och ett halvt årtusende sedan? Vilka vinster i form av livsföring, komfort, frihet och skönhet erhålla vi för det arbete som våra 3.000.000.000 mekaniska slavar utföra? Bland andra saker ha vi fått stålverken i Pittsburg, som ständigt döljer staden i sot och rök från sina tusentals fabriksskorstenar, östsidan i New York, bakgårdarna i Chicago, de fattiga jordarren-datorerna ute i farmardistrikten och skulpturerna på våra kyrkogårdar. Vart har denna mekaniska arbetskraft gått, eftersom relativt så litet utvunnits av densamma? Besvarandet av denna fråga ger oss ännu ett skäl, varför vi skulle företaga en grundlig undersökning om orsakerna till och omfånget av den ekonomiska misshushållningen.»

RATIONALISERINGENS RESULTAT.

Sedan Chase skrev denna bok har antalet mekaniska slavar, som inmonterats i industrien ökat högst väsentligt samtidigt som löneslavarnas antal reducerats så att närmare en tredjedel av arbetare-antalet i de moderna industristaterna för närvarande torde gå arbetslösa. Och vad värre är, utsikterna till att de åter skola komma in i industrien äro synnerligen små. Det sannolika är att de aldrig skola få tillfälle att få deltaga i nyttigt, värdeskapande arbete, så länge som den kapitalistiska ordningen består.

Allt sedan de första åren efter världskriget har rationaliseringen varit slagordet inom industri, jordbruk, transportväsendet och alla andra verksamhetsfält. Rationaliseringen har till syfte att förbilliga produktionen genom koncentration och genom installerandet av arbetsbesparande och moderna maskiner. Det behöves knappast några bevis för varthän denna, rationalisering lett, arbetarna i fabriker och verkstäder veta det och de arbetslösa kunna med ännu större sakkännedom uttala sig därom. Produktionskapaciteten har oupphörligt stegrats, samtidigt som behovet av manuell arbetskraft inom produktionslivet stän- datorerna ute i farmardistrikten och skulpturerna på våra kyrkogårdar. Vart har denna mekaniska arbetskraft gått, eftersom relativt så litet utvunnits av densamma? Besvarandet av denna fråga ger oss ännu ett skäl, varför vi skulle företaga en grundlig undersökning om orsakerna till och omfånget av den ekonomiska misshushållningen.»

RATIONALISERINGENS RESULTAT.

Sedan Chase skrev denna bok har antalet mekaniska slavar, som inmonterats i industrien ökat högst väsentligt samtidigt som löneslavarnas antal reducerats så att närmare en tredjedel av arbetare-antalet i de moderna

industristaterna för närvarande torde gå arbetslösa. Och vad värre är, utsikterna till att de åter skola komma in i industrien äro synnerligen små. Det sannolika är att de aldrig skola få tillfälle att få deltaga i nyttigt, värdeskapande arbete, så länge som den kapitalistiska ordningen består.

Allt sedan de första åren efter världskriget har rationaliseringen varit slagordet inom industri, jordbruk, transportväsendet och alla andra verksamhetsfält. Rationaliseringen har till syfte att förbilliga produktionen genom koncentration och genom installerandet av arbetsbesparande och moderna maskiner. Det behöves knappast några bevis för varthän denna, rationalisering lett, arbetarna i fabriker och verkstäder veta det och de arbetslösa kunna med ännu större sakkännedom uttala sig därom. Produktionskapaciteten har oupphörligt stegrats, samtidigt som behovet av manuell arbetskraft inom produktionslivet stän-

PRODUKTIONENS RATIONALISERING UNDER KRIGET.

»Kanske den mest realistiska introduktionen till vårt ämne ligger i en analys av krigskontrollen över industrien», skriver Chase. »Vi börja sålunda icke med en teori utan med en faktisk verksamhet. Så långtgående, så oöverträffad — och så litet förstådd av den stora allmänheten — var effekten av denna kontroll och den besparing av mänsklig energi, som åstadkoms, att vi måste skissera dess huvudlinjer. Världskriget var kanske den största enskilda tragedi som någonsin drabbat människosläktet — en biologisk art som allaredan blivit tillräckligt van vid tragedier. Men kriget hade sina biprodukter av tekniska dåd, liksom sin huvudprodukt av destruktion och elände. Den förnämsta biprodukten var elimineringen av industriellt slöseri, vilket möjliggjordes genom systematisk kontroll av den ekonomiska strukturen.

I april 1917 kastade vi oss in i världskriget. Vi hade då 40 miljoner arbetare, vilka hittills icke förmått förse sig själva med livets förnödenheter och komfort. (Chase uppger arbetarnas antal till 40 miljoner då däremot teknokraterna sju år senare beräkna att det finnes 38 miljoner arbetare i Förenta staterna. Skillnader beror därpå, att Chase i sitt arbete ger en vidare innebörd i begreppet »sysselsatta med förvärvsarbete» — gainfully employed — än vad teknokraterna göra.) Inom loppet av några få månader gingo miljoner av de starkaste och friskaste av dessa arbetare in i armén, till flottan eller in i industrier18

som tillverkade krut, krigsfartyg-, undervattensbåtar, giftgaser, bajonetter, gevär, bomber, kanonlavetter, aeroplan. I krigsministerns rapport för år 1918 fördelas arbetskraften som följer:

Antal Procent

I aktuell krigföring i Frankrike 1.400.000 4,7

Bakom stridslinjen i Frankrike 600.000 2,0

I armén i Förenta staterna 1.700.000 5,7

Vid flottan 550.000 1,8

Totalsum. för armén o. flottan 4.250.000 14,2 Anställda inom krigsindustrien 7.150.000 23,8 Totalsumman icke produktiva 11.400.000 38,0 Anställda i icke krigsindustri 18.600.000 62,0 Totalantalet män i produktionsåldern 30.000.000 100

Gamla män och ynglingar 24.000.000 Antal män 54.000.000

Kvinnor i krigsarbete 2.250.000

Antal kvinnor i förvärvsarbete 9.000.000 (beräknat)

Alltså, av 30 miljoner män i arbetsåldern anställdes över 4 miljoner inom armén och flottan och 7 miljoner i ammunitions- och annat krigsarbete, sammanlagt 11 miljoner eller 38 procent av den tillgängliga manliga arbetskraften. Samtidigt som över 2 miljoner kvinnor av sammanlagt 9 miljoner, som voro engagerade i förvärvsarbete överfördes till krigsarbetet. En del av dessa kvinnor kommo för första gången in i industriellt

arbete medan andra överfördes från textil- till konfektionsindustrien. Av 4019

miljoner arbetare sysselsatta med förvärvsarbete blevo icke mindre än 13,5 milj. krigare eller anställda för att tillverka utrustningen för krigarna. Emellertid kunna vi icke påstå att alla dessa utförde icke värdeskapande arbete, ty en del av krigsindustriens arbetare tillverkade uniformer, skor och andra primära förnödenhetsartiklar, som soldaterna behövde oavsett om det var krigs- eller fredstid. En konservativ beräkning torde dock kunna fastställa att minst 10 miljoner, en fjärdedel av den totala arbetskraften inom landet, voro engagerade i icke produktivt, onyttigt arbete.

Om vi äro fyra, som skola bygga ett hus och en av dessa fyra går hem med ett krossat finger, så innebär detta att det kommer att taga längre tid att färdigställa detta hus. Om 40 miljoner av oss tillverka matvaror, hus, kläder och komfort och ändock icke kunna fylla den budget, som hälsa och välmåga fordrar och om sedan 10 miljoner sluta arbetet för att gå ut i krig, så är det uppenbart att hälsans och välmågans budget kommer att visa en ännu större underbalans. Inträffade detta? Nej. I stället förbättrades det allmänna levnadsstandardet.

Indexet visar, att produktionen av varor enligt vikt (ej pengar) ökade från 112 (med utgångspunkt från 100 1911 —1913) år 1915, till 124 1917, och 125 1918. »The United States Council of National Defense» — Förenta staternas nationella försvarskommission — förklarade, efter ett ingående studium av situationen: »Vad Amerika åstadkommit industriellt och ekonomiskt under kriget, oavsett den minskade arbetskraften och dirigerandet av produktivkrafterna till krigsverksamheten, demonstrerar nationens förmåga att20

försörja sin befolkning i enlighet med och över lev-nadsstandardet före kriget.»

Enligt National Bureau of Economic Research's statistik ökade arbetarna sin relativa andel i den nationella inkomsten i förhållande till egendomsägarna från 68,9 proc. 1917 till 77,3 proc. 1918.

----Sett i sin helhet, fortsätter Chase, styrka

siffrorna och bevisen den konklusionen, att, trots den nya teknikens misstag, kunde levnadsstandardet vidmakthållas och kanske ökas något, fastän en fjärdedel av arbetskraften frigjorts. Huset restes fortare med tre män än vad det tidigare gjort med fyra. 30 miljoner arbetare producerade lika mycket om icke mera föda, hus, kläder och komfort än 40 miljoner någonsin lyckats göra.

---Vad vi vilja demonstrera har dock ingenting med krig att skaffa. De tio miljonerna i Amerika kunde lika väl ha sysselsatts med att gräva en kanal över Anderna. Vad vi vilja betona är det förvånansvärda fenomenet, att ju färre arbetare desto större blev produktionen av livsförnödenheter per kapita. Hur kunde detta åstadkommas? Vilka nya krafter introducerades inom industrien ? Var det ett mirakel ?

Det var icke något mirakel. Endast sunt förnuft. Inför en allvarsam nationell fara, och arbetande under den psykologiska enighet, som en gemensam fara påtvingar en grupp, reorganiserade de krigförande nationerna sina industriella system enligt den principen, att en rak linje är det kortaste avståndet mellan två givna punkter. Expresident Herbert Hoover skrev i februari 1921: »Vissa bevis för vår ineffektiva normala produktion ha framlagts, när vi, då 20 proc. av arbetskraften indrogs för att överföras till armén,ändock kunde producera 20 proc. mera varor än vi kunna göra i dag.»

Produktionen under kriget visade alltså för det första mänsklighetens möjlighet att kunna försörja sig väl under de mest försvårade omständigheter och för det andra vilket oerhört slöseri som förekommer inom ramen av det kapitalistiska produktionssystemet, och dessa iakttagelser äro delvis upphovet till teknokraternas undersökningar.

TEKNOKRATI.

Ett nytt ord har antagits av förkämparna för en alldeles ny intellektuell strömning i dessa dåliga tider, skriver George Soule i The New Republic: Teknokrati. Denna benämning användes för det första av en liten grupp ingenjörer och arkitekter, vilka äro anhängare av vissa lärosatser samt sysselsatta med att utarbeta dem. För det

andra användes det som namn på den filosofi denna grupp förkunnar. För det tredje antages den beteckna det samhällsskick vi äro på väg att störtas i. Aristokrati — de förnämstas styrelse; autokrati — styrelse av en självvald grupp; demokrati — folkvälde; teknokrati — den tekniska vetenskapens styrelse, man vet icke riktigt vilketdera. Det har samma klang.

Vad för det första själva gruppen beträffar, är dess förgrundsfigur Howard Scott, en ingenjör som i sig förenar energi, uppfinningsrikedom och övertygelse. Han började utveckla sina idéer och samla anhängare redan 1921, då det liksom nu talades mycket om kapitalismens nära förestående sammanbrott. Namnet på denna grupp var The Technical Alliance. Den antogs ändock kunde producera 20 proc. mera varor än vi kunna göra i dag.»

Produktionen under kriget visade alltså för det första mänsklighetens möjlighet att kunna försörja sig väl under de mest försvårade omständigheter och för det andra vilket oerhört slöseri som förekommer inom ramen av det kapitalistiska produktionssystemet, och dessa iakttagelser äro delvis upphovet till teknokraternas undersökningar.

TEKNOKRATI.

Ett nytt ord har antagits av förkämparna för en alldeles ny intellektuell strömning i dessa dåliga tider, skriver George Soule i The New Republic: Teknokrati. Denna benämning användes för det första av en liten grupp ingenjörer och arkitekter, vilka äro anhängare av vissa lärosatser samt sysselsatta med att utarbeta dem. För det andra användes det som namn på den filosofi denna grupp förkunnar. För det tredje antages den beteckna det samhällsskick vi äro på väg att störtas i. Aristokrati — de förnämstas styrelse; autokrati — styrelse av en självvald grupp; demokrati — folkvälde; teknokrati — den tekniska vetenskapens styrelse, man vet icke riktigt vilketdera. Det har samma klang.

Vad för det första själva gruppen beträffar, är dess förgrundsfigur Howard Scott, en ingenjör som i sig förenar energi, uppfinningsrikedom och övertygelse. Han började utveckla sina idéer och samla anhängare redan 1921, då det liksom nu talades mycket om kapitalismens nära förestående sammanbrott. Namnet på denna grupp var The Technical Alliance. Den antogs22

samla underrättelser från de strategiska punkterna inom varje industri för den dag då, som Thorstein Veblen förutspådde, affärsmannens makt skulle drunkna i den allmänna förvirringen och ingenjören tillkallas för att bringa ordning i arbetsförhållandena. Men den förutspådda dagen kom inte, de flesta av anhängarna vände sin uppmärksamhet mot andra värv, och Howard Scott fortsatte att tala till vem som än ville höra på. I och med uppkomsten av den nuvarande depressionen slöto sig delar av den gamla gruppen åter samman, vunno nya anhängare, funno en tillflykt i The Engineering Department vid Columbia University samt började ånyo sprida teser och statistiska utredningar. Under tiden hade Scott börjat använda namnet. Sedan följde publiceringen om utredningarna i tidningar och tidskrifter, samt en växande anslutning från allmänhetens sida.

Teknokrati är i få ord:

1) En grupp ingenjörer och vetenskapsmän, som företagit sig att utröna och tala om för en modern värld vilka lyten den lider av;

2) Det är en idé om en vetenskaplig och social process ut ur vilken det så småningom utlöses ett program för att kontrollera maskinålderns vilda krafter i akt och mening att återställa välståndet samt vidmakthålla detsamma i fortsättningen.

Men det har dragits upp många sådana planer för produktionens och den sociala ordningens reorganise-ring. Tusentals ha uppdragit sådana planer under tusentals år som gått. Teknokratin kommer kanske att betyda mera än vad tidigare planer gjort — men den intresserar människorna huvudsakligast därför, attden sprungit fram under en tid, när världen känner med sig att den måste finna en ny plan, ett nytt system — eller gå under.

MASKINENS TRIUMFTÅG.

Teknokraterna börja med att fastställa den tekniska och industriella utvecklingens tendens. En del av de uppseendeväckande siffror de framlagt ha återgivits i skilda tidningsorgan under de senaste månaderna, men vi anse ändock att det finnes fullt fog för att åter upprepa dem.

Vid hamnen i Chicago har uppmonterats en lossningsmaskin, som kan lossa 800 ton grus per timme. Om det vore möjligt att placera så många man på arbetsplatsen ifråga, så skulle det erfordras 2.000 arbetare för att med tillhjälp av skottkärror och skyfflar utföra samma arbete på denna tid.

Det är självfallet att även om en maskin som denna gör närmare två tusen arbetare överflödiga vid lossningsarbetet, så har dock ett visst antal arbetare fått sysselsättning med att tillverka sådana maskiner. Dock icke 2.000 för varje maskin, ty då skulle naturligtvis en sådan rationalisering bli absolut meningslös, men vi få heller icke glömma att efterfrågan på skyfflar och skottkärror minskas för varje sådan maskin, som sättes i arbete, med åtföljande arbetslöshet för dem som tidigare haft sin utkomst från tillverkningen av dessa handverktyg.

På farmerna i mellanstaterna användes numera en kombinerad slåtter- och tröskningsmaskin, vilken skötes av två man. Det skulle erfordras 100 man med liar att meja samma yta som maskinen nu gör, och ändock återstode tröskningen. den sprungit fram under en tid, när världen känner med sig att den måste finna en ny plan, ett nytt system — eller gå under.

MASKINENS TRIUMFTÅG.

Teknokraterna börja med att fastställa den tekniska och industriella utvecklingens tendens. En del av de uppseendeväckande siffror de framlagt ha återgivits i skilda tidningsorgan under de senaste månaderna, men vi anse ändock att det finnes fullt fog för att åter upprepa dem.

Vid hamnen i Chicago har uppmonterats en lossningsmaskin, som kan lossa 800 ton grus per timme. Om det vore möjligt att placera så många man på arbetsplatsen ifråga, så skulle det erfordras 2.000 arbetare för att med tillhjälp av skottkärror och skyfflar utföra samma arbete på denna tid.

Det är självfallet att även om en maskin som denna gör närmare två tusen arbetare överflödiga vid lossningsarbetet, så har dock ett visst antal arbetare fått sysselsättning med att tillverka sådana maskiner. Dock icke 2.000 för varje maskin, ty då skulle naturligtvis en sådan rationalisering bli absolut meningslös, men vi få heller icke glömma att efterfrågan på skyfflar och skottkärror minskas för varje sådan maskin, som sättes i arbete, med åtföljande arbetslöshet för dem som tidigare haft sin utkomst från tillverkningen av dessa handverktyg.

På farmerna i mellanstaterna användes numera en kombinerad slåtter- och tröskningsmaskin, vilken skötes av två man. Det skulle erfordras 100 man med liar att meja samma yta som maskinen nu gör, och ändock återstode tröskningen.[24]

Numera kan en flicka vid en av de modernaste cigarrettillverkningsmaskinerna utföra samma kvantum arbete, som tidigare och med nu kasserade verktyg, sysselsatte sjuttiofem personer.

På Great Northern och Western Pacific-järnvägen installerades för ett år sedan en automatisk räls-läggningsmaskin, som med tillhjälp av 100 arbetare lägger lika mycket räls, som det för sju år sedan fordrades 267 män att göra. Varje sådan maskin över-flödiggör alltså icke mindre än 167 arbetare.

Man har konstruerat en skördemaskin för bomullsplockning, vilken med en man vid rattarna utför samma arbete som tidigare givit arbete och bröd åt sextio personer under skördesäsongen.

Den senaste skapelsen på grävmaskinernas område, ett elektriskt vidunder, som skötes av fyra man, har ökat de arbetslösas skara med 2.000 man för varje sådan apparat som är i verksamhet.

De svenska arbetarna känna säkerligen själva till hurusom introducerandet av nya maskiner inom industrien, byggnadsbranschen och transportväsendet medfört en ständigt stegrad produktionskapacitet och minskade produktionskostnader för de olika företagen, samtidigt som företagarnas profit ökats och antalet anställda arbetare sjunkit. De ha också iakttagit att denna utveckling fortsätter efter samma linjer. Och massarbetslösheten tilltager.

Vi kunna citera ännu några av teknokraternas exempel rörande maskinteknikens utveckling. Ståltillverkningen i Förenta staterna var år 1929 9,3 gånger större per man och timme än vad den var år 1887. D. v. s. att där det inom denna industri för något över 40 år sedan sysselsattes mellan nio och tioarbetare, där behöves i dag endast en man. Att stålverksarbetarens köpkraft under denna period icke ökats 9,3 gånger veta vi alltför väl, varför arbetarens relativa andel av vad han producerar ovillkorligen måste ha blivit mindre och arbetsköparens så mycket större. Inom gjutjärnsproduktionen utför nu en man under loppet av en timme lika mycket arbete som det krävdes 47 timmar att utföra för 50 år sedan.

I gamla Aten och Rom malde mjölnaren, mellan sina primitiva kvarnstenar, en till en och en halv tunna mjöl per dag. I en modern kvarn i Minneapolis produceras 30.000 tunnor mjöl per dag och man, och ändock är arbetstiden kortare och mjölet bättre. För endast hundra år sedan producerade man i Förenta staterna 25 ton järngöt per år och det tog lika lång tid för en man att bryta 800 ton järnmalm. År 1929 bröts på Masaba-fältet i Minnesota 20.000 ton per år och arbetare.

Allt sedan kriget har användningen av maskinenergi tilltagit i ett tempo, som påminner om snöbollen som rullar utför berget och blir större och större för varje decimeter den tillryggalägger.

Maskinernas antal har multiplicerats och oupphörligt förbättrats. De ha dessutom blivit mer och mer automatiska, så att de kräva färre arbetare att övervaka dem, stanna dem, starta dem, dirigera dem eller förändra deras hastighets- eller arbetstempo.

Den sista gruppen av antagna säkra arbeten inom maskinindustrin är dessa arbeten, som bestå uti att sköta kontrollapparaterna. Men även dessa arbeten försvinna nu, sedan man uppfunnit elektriska kontrollapparater.

NYA INDUSTRIER GE DE ARBETSLÖSA INTET HOPP.

Efter krisen 1907 var det den uppväxande auto-mobilindustrin, som drog Amerika ut ur vågdalen och nu är det många som hoppats på att återigen någon fullständigt ny industri skulle lösa även denna kris, och ge arbetstillfällen för miljoner.

Bland dessa nya industrier har man talat om televisionen. Faktum är dock, att den princip som ligger bakom televisionen och dess möjligheter är samma princip, som hotar att omintetgöra hundratusentals arbetstillfällen. Det »elektriska ögat» eller fotoelektriska cellen, med tillhjälp av vilken man kan sända fotografier både med och utan tråd, kan också kontrollera elektriska växlar och reläer, vilka i sin tur sköta tusentals maskiner, som hitintills krävt mänsklig skötsel och kontroll.

Det »elektriska ögat» kontrollerar numera vattenståndet i reservoarer på mils avstånd från städerna. Det räknar antalet människor som gå in i en butik, det sorterar dåliga jordnötter från goda, kastar de-fekta spikar, skruvar och muttrar ut ur den ström av prima sådana, vilka passera på en konveyor till lådor och kaggar, det öppnar en masugn, när det flytande järnet nått den rätta värmegraden.

Det »elektriska ögat» är den fulländade Roboten, som kommit till världen före den fulländade människan. Det kan utföra vad som helst utom tankearbete, men det finnes redan elektriskt kontrollerade och drivna Robots, som på några få sekunder kunna ut-27

föra kalkyleringar i den högre matematiken, vilka det skulle taga människor veckor att utföra.

I stället har användningen av maskiner givit mera sysselsättning för intelligensen, nerverna, ögon och öron, enär

så gott som varje maskin, som uppfanns, måste ha en människa som bas. På detta sätt skapade maskinerna nya arbetstillfällen likaväl som de på andra håll förorsakade arbetslöshet. Under de senaste 10 åren ha emellertid maskinerna blivit automatiska i allt större utsträckning. Elektriska växlar och reläer, som skötas av en automatisk kontrollanordning, som i sin tur reagera för ljus, ljud, hetta eller köld, ersätter arbetaren-maskinskötaren. Dessutom ha maskinerna i fabrikerna växlats samman så att de arbeta gemensamt och utan avbrott.

Råmaterialet föres in i ena ändan av fabriken, passerar alla maskinoperationerna och kommer ut ur maskinerna som en färdig produkt, vilken sedan packas, åsättes varumärke och lastas i transportörer eller järnvägsvagnar automatiskt.

Möjligheterna för automatisk kontroll och skötsel av maskinerna äro nu obegränsade. För ingenjörerna är en kroppsarbetare enbart en maskin, en primär faktor, liksom en ångpanna eller en automobilmotor.

En man eller en häst förvandlar värme till arbete eller förvandlar värmeenergi till mekanisk energi. Förbränningen av bröd eller socker i en människas måge vid 37 graders temperatur skiljer sig icke det ringaste från förbränningen av kol under en ångpanna vid 1,000 graders värme. Allt arbete som muskler eller maskiner kunna utföra härleder sig från värmeenergi, som förvandlas till rörelser av en arm eller cirkulationen av ett hjul.28

I dag utgör icke det muskelarbete som utföres i Amerika B procent av allt arbete, och i detta är inberäknat allt farm- och gruvarbete, som ännu så länge fordrar en stark rygg och kraftiga muskler. Detta innebär att mer än 97 procent av all energi som erfordras för produktivt arbete levereras av maskiner. Av den totala summan av den icke mänskliga energi som användes i den amerikanska industrien för maskinerna eller i direkt värme för hyttor och masugnar kommer 85 proc. från kol, olja och naturgas. Detta innebär att det mesta arbetet som i dag utföres kommer på det minerala bränslets konto.

Dessa mineraler äro mycket lättare att frambringa och billigare än den energi som tages från jordbruket i form av föda. I Joliet, staten Illinois, har man installerat en elektrisk grävskopa, som tar 12 ton kol i en operation och lastar detta på en järnvägsvagn. Det är mera energi och alltså mera arbetskraft i en enda sådan jätteskyffel, än vad många farmare kunna skörda från hundratals acres jord, även om den är aldrig så väl kultiverad och skött. Därför har teknokrati och allt som detta ord innebär sitt ursprung i ersättandet av den energi som utvinnes ur föda med energi från brännbara mineraler. Vattenkraft och väderkvarnar äro naturligtvis i en annan klass men för Förenta staternas vidkommande utvinnes endast en obetydlig del av den totala energi, som erfordras för maskindriften ur dessa kraftkällor.

Ett ton kol eller ett fat olja kan utföra många mäns arbete, men kvitterar inga avlöningslistor, går icke på teater eller har hustrur att köpa kläder åt eller barn att försörja. M. a. o. maskinen framskapar varor men den konsumerar dem icke.29

I ett fullt modernt elektricitetsverk kan ett pound kol åstadkomma lika mycket energi för maskindrift, som tio arbetare skulle kunna prestera under en timmes tid, om de ansträngde sig till det yttersta.

Under ett »gott år» användes i Amerika kol och vattenkraft motsvarande i arbetskraft energien hos en biljon ton kol. Multiplicera denna biljon ton kol med 2.240 pound till ett ton och multiplicera sedan detta med tio, och vi finna då att energimängden i det kol som användes i landet motsvarar den kraft, som 20 trillioner män kunde prestera om de sattes att flytta en maskin. Men det skulle inte finnas rum för så många människor här på jorden och dessutom utnyttjas energien i det kol som användes i obetydlig utsträckning.

Maskinerna användas oekonomiskt och endast under en ytterst begränsad tid. I varje fall motsvarar det arbete som utföres av maskinerna i Amerika under ett års tid vad 900 miljoner starka arbetare kunde utföra om de arbetade tio timmar om dagen under ett år. Det finnes för närvarande 38 miljoner arbetare i Förenta staterna. Jämför detta med de 900 miljonerna arbetarna i maskinform, som aldrig gå till en affär eller en teater, och man kan göra sig en föreställning om möjligheterna att försälja dessa »maskinmäns» produkter. Det är helt enkelt omöjligt, säga teknokraterna, och det blir säkerligen svårt om de 38 miljonerna produktiva arbetare i

fortsättningen skola betalas efter samma principer, som gällde när dessa 38 miljoner arbetare levererade huvudparten av den arbetskraft som erfordrades.

Fram till år 1904 var den mänskliga arbetskraften dominerande inom industrien. Efter detta år blev30

dock maskinkrafterna de dominerande samtidigt som utnyttjandet av såväl maskinell som mänsklig arbetskraft ökades fram till 1919. Den mänskliga arbetskraften kunde dock icke längre hålla jämna steg med maskinkraften, ty medan den sistnämnda steg i en djärv uppåtgående kurva förblev stegringen av den mänskliga arbetskraften inom industrien betydligt blygsammare. Från 1919 började antalet muskelarbetare att sjunka, oroväckande rent av år 1921, men steg åter fastän det aldrig kom upp till 1919 års nivå. Sedan blir barometern orolig, med upp- och nedgående tendenser fram till år 1929, när den förödande arbetslösheten började och varefter antalet arbetare inom industrien hastigt sjönk tills det år 1932 var nere i samma nivå som omkring 1904. Den mekaniska arbetskraftens språng mot höjden har dock aldrig hejdats, kurvan stiger oupphörligt — och vi kunna säga obönhörligt. Detta gäller Förenta staterna, men även om maskinens dominerande plats inom industrien för den gamla världens vidkommande möjligen icke daterar sig från 1904, så torde den dock nu vara ett odisputabelt faktum i alla moderna industristater. Skulle det till äventyrs finnas någon bland de s. k. civiliserade staterna där den mänskliga arbetskraften ännu har övertaget, så kommer detta tillstånd icke att bli så värst långvarigt. Den tekniska utvecklingen låter sig icke hejdas, ej heller torde någon förnuftig arbetare numera vilja ansluta sig till de tidigare maskinkrossarnas idéer. Maskinen i sig själv är icke ett ont, det är endast det sätt på vilken den utnyttjas av den ägande klassen som åstadkommer skada, arbetslöshet och fattigdom.

Det måste dock betonas, att mekaniseringen avandra industrier, än den rena fabriksdriften, har varit lika stor, ja, i vissa fall mera omfattande.

Vid elektricitetsverken, som upplysa våra städer, pumpar vatten, lämnar kraft åt hissar och spårvagnar samt utföra tusentals andra arbeten med tillhjälp av ett försvinnande litet antal arbetare, har tillförseln av mekanisk energi varit betydligt större än vid fabriker och verkstäder.

JORDBRUKET MEKANISERAS I TAKT MED INDUSTRIEN.

Från år 1850 till början av innevarande sekel har det amerikanska jordbruket utökat sina kraftresurser från 6.597.000 till 23.519.000 hästkrafter. Från 1900 fram till jordbrukets mekanisering i större skala 1910, har antalet hästkrafter utnyttjade för agrikulturellt arbete ökats från 23.519.000 till 31.107.000 hästkrafter. När mot slutet av 1918 den kraftkälla inom jordbruket, som representerades av hästar, oxar och andra dragdjur nått sin höjdpunkt, var den totala krafttillgången på detta område 43.722.000 hästkrafter. Från 1919 till 1923, när utnyttjandet av arbetsdjur inom jordbruket började gå nedåt, ökades kraftkapaciteten till 47.420.000 hästkrafter och i dag torde den totala summan uppgå till 55.000.000 hästkrafter, av vilka endast 15.000.000 torde representeras av hästar och mulåsnor och 40.000.000 ångmaskiner, traktorer, elektriska motorer och andra jordbruksmaskiner.

Om icke dessa kraftresurser funnes inom jordbruket skulle det fordras en jordbruksbefolkning av andra industrier, än den rena fabriksdriften, har varit lika stor, ja, i vissa fall mera omfattande.

Vid elektricitetsverken, som upplysa våra städer, pumpar vatten, lämnar kraft åt hissar och spårvagnar samt utföra tusentals andra arbeten med tillhjälp av ett försvinnande litet antal arbetare, har tillförseln av mekanisk energi varit betydligt större än vid fabriker och verkstäder.

JORDBRUKET MEKANISERAS I TAKT MED INDUSTRIEN.

Från år 1850 till början av innevarande sekel har det amerikanska jordbruket utökat sina kraftresurser från

6.597.000 till 23.519.000 hästkrafter. Från 1900 fram till jordbrukets mekanisering i större skala 1910, har antalet hästkrafter utnyttjade för agrikulturellt arbete ökats från 23.519.000 till 31.107.000 hästkrafter. När mot slutet av 1918 den kraftkälla inom jordbruket, som representerades av hästar, oxar och andra dragdjur nått sin höjdpunkt, var den totala krafttillgången på detta område 43.722.000 hästkrafter. Från 1919 till 1923, när utnyttjandet av arbetsdjur inom jordbruket började gå nedåt, ökades kraftkapaciteten till 47.420.000 hästkrafter och i dag torde den totala summan uppgå till 55.000.000 hästkrafter, av vilka endast 15.000.000 torde representeras av hästar och mulåsnor och 40.000.000 ångmaskiner, traktorer, elektriska motorer och andra jordbruksmaskiner.

Om icke dessa kraftresurser funnes inom jordbruket skulle det fordras en jordbruksbefolkning av32

360 miljoner för att förse Förenta staterna med föda i stället för de 32 miljoner, som nu äro bosatta på farmerna och producera så mycket föda att de icke kunna finna en avsättning- för en del av dessa produkter. På farmerna, vid järnvägarna och gruvorna har produktionskapaciteten per arbetare ökats mera under de första 27 åren av detta århundrade än vad den gjort inom den övriga industrien, detta på grund av installerandet av energidrivna maskiner.

»Vad som inträffat är helt enkelt att vi med en svindlande hastighet förflyttat oss genom en period av handkontrollerade maskiner, till den tekniska mekanismens tidsålder», skriver Wayne W. Parrish i »The New Outlook» och fortsätter: »För två decennier sedan var maskinen ett förbättrat handverktyg, som hjälpte arbetaren i hans arbete, men fordrade mänsklig arbetskraft för sin skötsel. Den tekniska mekanismen har överflödiggjort arbetaren helt och hållet, på sin höjd erfordras det en eller ett fåtal män för att kontrollera en hel anläggning. För 40 år sedan hade man anledning att skryta över instal-leringen av en ny maskin, som överflödiggjorde mänsklig arbetskraft för tungt eller obehagligt arbete. I dag finns det inte rum för ens hälften av våra IJp miljoner arbetslösa om också fabrikerna voro sysselsatta i samma utsträckning som år 1929.

Till dessa fakta bör man sedan ha i minnet, att en stor del av våra fabriksutrustningar äro så föråldrade, att de måste kasseras för mera tidsenliga och effektiva. Vi iakttaga utbredda och löjeväckande försök att sätta arbetare i arbete där intet arbete finns att utföra eller där maskinerna äro ojämförligt mera effektiva. Har ingen tänkt på att låta maskinen göra33

människans arbete och låta henne vila och leva på det arbete, som hennes mekaniska slav utför?»

De som hoppas på att nya industrier skola uppstå och skapa nya arbetstillfällen, visa på de tre industrier, som tillkommit under de senaste 30—40 åren, nämligen elektriska-, kemiska- och automobilindustrien. Dessa industrier icke endast absorberade de arbetslösa från nedgångsperioden i slutet av förra århundradet, utan de skapade också arbete för ytterligare miljoner arbetare. Det är troligt att dessa nya industrier och andra, som de medfört, såsom koppar, stål, olja, gummi, cement etc., direkt eller indirekt sysselsätta en tredjedel av alla de arbetare som i dag stå i produktivt arbete.

De arbetstillfällen, som hädanefter komma att skapas bli emellertid ganska fåtaliga i förhållande till de försäljningsvärden som produkterna representera och därtill komma många av dessa att reducera arbetstillfällena inom andra industrier, som de komma att remplacera eller konkurrera med. Som vi nämnt är televisionen en av dessa nya industrier, som komma att springa fram, men vilka kräva ringa mänsklig arbetskraft.

Gamla industrier, såsom bomullsspinnerier och skofabriker, kräva fortfarande ett stort antal arbetare i förhållande till försäljningsvärdet av de produkter, som framställas. Trots den oerhörda stegring av produktionen per man vid jordbruket och kolgruvorna, en produktivitet, som gör en gruvarbetare eller far-mare i Amerika jämställd med fyra eller fem i Europa, så erfordras ännu på dessa områden en stor arbetarstam.

Det antal arbetare som erfordras för tillverkningenav en automobil, en elektrisk kylapparat eller en radioapparat nedbringas med en oroväckande hastighet. Även om t. ex. automobilindustrien ännu icke nått sin höjdpunkt så går dock maskintekniken även här fram med stormsteg, vilket betyder ökad produktion och mindre antal arbetare. År 1919 erfordrades det sålunda 606.409.000 arbetstimmar för att tillverka en halv miljon automobiler,

men år 1929 producerades 4 miljoner vagnar på 84.940.000 arbetstimmar.

I Förenta staterna har uppstått en bitter strid mellan de äldre industrierna, som fordra ett relativt stort antal arbetare, och dessa som kräva allt färre och färre i förhållande till värdet av de produkter de föra i marknaden.

De äldre industrierna, vilka ha ett stort arbetareantal fordra höga skyddstullar för att kunna konkurrera med liknande industrier i Europa, vilka likaledes anställa många arbetare. Automobilindustrien däremot, t. ex., som så radikalt nedbringat kostnaderna för mänsklig arbetskraft, befarar icke den europeiska konkurrensen, och följaktligen propagerar den för låga tullsatser. Dess industriidkare beräkna, att de kunna sälja mera av sina varor i utlandet om de låta utlänningarna sälja mera av sina produkter i konkurrens med de äldre, inhemska industrierna.

FÖRESTÅENDE RATIONALISERINGSÅTGÄRDER.

En del av de förändringar som förestå inom industrien — förändringar som närmast kunna betecknas som nya industrier äro :

Alstrandet av elektrisk energi vid kolgruvorna.

Tillverkning av bensin från (crude) råolja genom en hydrogenerationsprocess, för att utvinna 100 procent bensin ur råvaran.

Massproduktion av monteringsfärdiga hus på fabrikerna.

Bränning av koks och tillverkning av kemiska biprodukter direkt vid kolgruvorna.

Ersättandet av nu använda metaller med rostfritt stål och andra metaller, som icke rosta eller vittra sönder.

Nedläggandet av 75 proc. av alla kolgruvor samt ersättandet av arbetare, som nu utföra lastning och lossning, med maskiner som utföra detta arbete.

För Sverges vidkommande kunna vi t. ex. nämna det pågående elektrifieringen av järnvägsdriften, vilken bl. a. komer att betyda mindre arbete för kol-gruvarbetarna, sjömän, transportarbetare, eldare etc.

Dussintals andra förestående industriella förändringar kunde nämnas, av vilka alla äro av stor betydelse men av vilka var och en säkerligen kommer att överflödiggöra mänsklig arbetskraft i större utsträckning än den skapar nya arbetstillfällen.

De nya industrierna äro alltså en lika betydelselös faktor evad det gäller skapandet av nya arbetstillfällen, som »expansionen av utrikeshandeln», vilkenmånga statsmän förorda, när de uppmanas att finna en utväg ur den industriella krisen. I dessa tider är utrikeshandeln, vilken i förhållande till den inhemska produktionen visat en stadig tillbakagång i de flesta industriländerna, endast en biprodukt av produktionen inom det egna landet och är därför, helt naturligt, synnerligen känslig för de förhållanden vilka begränsa den inhemska verksamheten.

Maskinindustrien sprider sig över hela världen och de problem den för i släptåg äro lika alarmerande i Shanghai, Singapore, Kapstaden, Buenos Aires, eller vilken plats man än nämner. Man kan icke undkomma detta problem genom att köpa en ångbåtsbiljett, såvida man icke tänker bosätta sig bland eskimåerna eller något annat utpräglat primitivt folkslag, som visserligen kan anses vara ociviliserat, men vilket dock icke lider av hunger därför att det har för mycket att äta.

De siffror teknokraterna framlagt blotta på ett avskräckande sätt de konsekvenser, som den kapitalistiska rationaliseringen medför, i den händelse den nuvarande ordningen får sitta i orubbat bo ännu en tid.

Teknokratin har dock en konstruktiv sida, men även om teknokraterna endast skulle ha visat varthän det bär, när den mänskliga arbetskraften fockas ut ur produktionsprocessen, så skulle ändock deras mission vara nyttig och berättigad.

NATIONALEKONOMIN, EN VILSELEDANDE VETENSKAP

De »stora nationalekonomernas» kritik mot teknokraterna, då de förklara att det kapitalistiska produktionssystemet innebär en naturligt balansering av produktions- och konsumtionskapaciteten innebär i realiteten icke en utmaning till teknokraterna att »göra någonting åt saken». Tvärt om antyder denna kritik att nationalekonomerna borde förklara hur deras »balans »-system kommit i ett så miserabelt läge, som det verkligen gjort, när miljoner människor ingenting hellre önska än att få producera och konsumera varor, men icke tillåtas att göra någotdera.

Egendomligt nog kan den konstruktiva idéen i teknokratin — hur man skall åstadkomma ett förnuftigare produktions- och distributionssystem — bättre klarläggas om man går tillbaka till det tidigare stadiet av teknokratin, än om man endast håller sig till de senaste utlåtandena från denna grupp, som arbetat vid Columbia universitet.

Teknokraterna äro för närvarande icke huvudsakligast intresserade i någon plan eller något program, ty i första hand vilja de samla odisputabla fakta, så att vi kunna förstå varför förhållandena blivit sådana de nu äro. Sedan detta gjorts blir naturligtvis nästa fråga: Vad skola vi göra? Mänskligheten måste naturligtvis besvara denna fråga. Om människorna och deras ledare icke ha intelligens nog för att finna en väg ut ur det kaos vi kommit in i, då finnes ingenting annat att göra än att driva mot ett sammanbrott. Detta synes vara teknokraternas uppfattning just nu.38

Att det finnes en lösning-, vilken naturligtvis innebär en del experiment, är självklart, anse de som studerat de fakta som framlagts. Denna uppfattning var kanske mera utbredd för tjugo år sedan än vad den är i dag. Strax före världskriget ansågo många iakttagare, att västerns industriella civilisation var på drift mot ett sammanbrott, så som den är i dag. Kriget stoppade denna drift, men endast för att föra världen in på en ännu farligare avväg. Förenta staterna deltog i denna stormiga resa, och, som vi redan nämnt organiserades produktionen och distributionen så effektivt, för att producera det mesta möjliga och för att distribuera vad som producerades, att det mål som nationen då hade för ögonen, att vinna kriget, verkligen uppnåddes. Därför hysa också många den uppfattningen, att det ävenledes är möjligt att organisera produktionen för att vinna fred och permanent välstånd för alla. Det är signifikativt, att den man som redan för 15 år sedan myntade ordet teknokrati, även hyser denna uppfattning, nämligen den nu 77-årige ingenjören H. Smyth.

I ett intervjuuttalande i en amerikansk tidning säger ing. Smyth:

»Dessa ingenjörer, professorer i sociologi och ekonomi ha endast aktualiserat och klätt i statistisk form de idéer och uttalanden, som jag framlade i olika artiklar under den tid när Förenta staterna, och hela världen för den delen, var berusad av ångorna från det då rådande välståndet.

På den tiden — för omkring 15 år sedan — trodde många sociologer och ekonomer, att jag målade framtiden i alltför mörka färger, men utvecklingen har visat, att mina påståenden voro hållbara. Det är medglädje som jag nu kan konstatera, efter alla dessa år av misstroende från sociologernas och ekonomernas sida, att de till sist kommit till insikt om att vårt ekonomiska system är vansinnigt — att det har varit felaktigt i årtionden samt att det kräves radikala förändringar för att möta behovet hos ett industrialiserat samhälle.»

Redan för femton år sedan förutsade ing. Smyth den ekonomiska kris som i dag är en skrämmande verklighet. Han visar sålunda att den s. k. depressionen icke är ett resultat av exceptionella och oförutsedda omständigheter utan en logisk och oundgänglig följd av det kapitalistiska systemet. År 1918 skrev han nämligen:

»För tio, femton, ja, tjugofem år sedan fordrades det inte någon större intelligens att förutse världskriget, än att förutse en skörd på hösten från den säd man sår på våren. Nu fordras det ännu mindre vetenskaplig fantasi att förutse ett socialt upplösningstillstånd, mera omfattande och förödande än vad kriget var. Detta som en logisk och oundviklig följd av vår irrationella, antikverade sociala ordning — vårt ekonomiska och finansiella system.»

PRIS- OCH PROFITSYSTEMET.

I en artikel i Harpers Magazines januarinummer; »Technology Smashes the Price System», poängterar Scott att »energin» är all rikedoms ursprung — detta är teknokraternas omskrivning av den gamla doktrinen, förfäktad av både socialister och kapitalister, att »Arbetet är upphovet till all rikedom».

När Scott och övriga teknokrater göra gällande att pris-systemet (lönesystemet) icke kan bestå under ett industriellt system, som ständigt kräver mera mekanisk energi för att driva sina maskiner, så är detta påstående i huvudsak baserat på följande iakttagelser :

Enär produktionen vidmakthålles av kapitalisterna uteslutande för att skapa profit, finnes det endast ett sätt på vilket dessa kunna använda eller konsumera det mesta av denna profit — det är att åter investera densamma i nya järnvägar, skepp, fabriker, maskiner eller andra former av fast kapital, som kan utnyttjas för ny produktion. När profiten på detta sätt re-investeras blir den icke konsumerad eller förbrukad, så som fallet är med energi och varor — nej, denna profit förvandlas till aktier och obligationer, vilka representera kostnaden för nya byggnader, maskiner och utensilier. Dessa aktier och obligationer äro skulder, som det nya företaget är skyldigt den ursprungliga mottagaren av profiten, vilken nu blivit förlagsgivare. Detta är skulder, som man beräknar att den konsumerande allmänheten skall betala genom att köpa de varor som den nya in-41

dustrien producerar och köpa dem till priser som säkerställa profiten för säljaren.

Rationaliseringen och profitsystemet tornar upp skulderna fortare än produktionen kan intensifieras och varorna avyttras och det är uppenbart att detta ovillkorligen måste utlösas i en kris, sedan dessa skulder blivit så enorma, att de icke kunna betalas. Visserligen ha vi förut påvisat att produktionskapaciteten nått oerhörda omfång, men till vilken nytta är detta om konsumtionsförmågan, eller rättare sagt köpkraften saknas. I vår redan citerade artikel av Wayne W. Parrish framhålles det:

»Vi ha tillräckligt med koppar för alla våra behov för de närmaste två åren, utan att behöva uppfordra ett enda gram. Vi ha så mycket bomull, att vi icke ens behöva odla ett enda tunnland under nästa år. Gummiförbrukningen har sjunkit ned till lägsta punkten på tio år, men de lager i Amerika och på andra sidan oceanen, som äro avsedda för vår förbrukning, räcka 15 månader. För ett par år sedan fraktade vi 16 miljoner ton järnmalm på de stora sjöarna, detta år endast tre miljoner ton, och vi ligga inne med lager för minst ett år.»

Trots exempel som dessa finnes det människor som sätta tilltro till de regelbundet återkommande artiklarna i tidningspressen, i vilka man gör gällande att depressionens botten nåtts och att en ljusning kan skönjas. Det är ju så att människorna gärna vilja tro allt som styrker deras önskningar, men det är dock ansvarslöst att inge de arbetslösa, svältande miljonerna förhoppningar, som ej kunna förverkligas. Sant är att ett och annat företag sätter igång driften, men detta har sin orsak icke i en uppåt-gående konjunkturkurva, utan i den omständigheten att lagren av de speciella produkter, som denna industri förser världen med äro tömda. Med den enorma produktionskapacitet, som industrien har äro dock dessa snart fyllda igen, helst som konsumtionsförmågan är så ytterst begränsad för närvarande, och inom kort börjar de återupptagna företagen ånyo att inskränka driften eller helt nedlägga densamma. Det är uppenbart att konsumtionen och världshandeln aldrig helt upphör och följaktligen kommer det alltså att finnas arbete om än i ringa utsträckning och likaså komma enstaka industriföretag här och där att få tillfälliga, korta uppgångsperioder, men de allmänna allt omfattande uppgångstendenserna komma med all sannolikhet icke att inställa sig. Men även om så skulle bli fallet, så kommer högkonjunkturen att bli av synnerligen kort varaktighet, samtidigt som endast en del av de nu arbetslösa därigenom skulle absorberas av industrien, ty när kroppsarbetaren gick ut ur fabriken som permitterad, så vandrade maskinen in och denna maskin ersättes icke av kroppsarbetare utan endast av en ännu effektivare, ännu mera arbetsbesparande maskin. För en stor del av de »permitterade» är alltså permissionen permanent så länge som det nuvarande på profitalstrandet baserade systemet består.

PRODUKTIONEN BELASTAS MED ALLT STÖRRE SKULDBÖRDOR.

Arbetslösheten är dock icke det enda problem, som moderniseringen av industrien reser. Till detta kommer också den skuldbörda som trycker produktionen och vilken måste förräntas och amorteras genom försäljningen av de varor som produceras, såvida icke den invecklade ekonomiska byggnaden helt skall falla samman. Konsekvenserna av detta förhållande belyses av Howard Scott.

»Den första Curtis-turbinen, som byggdes av General Electric för Insull-koncemens räkning år 1903, måste kasseras redan år 1909, fastän den var fullt användbar, och nu står den på General Electrics fabriksområde som en relik från svunna tider», skriver mr Scott. »Denna otidsenliga turbin håller man ännu på att betala i räntor och amorteringar å de lån, som upptogos för att inköpa densamma.

Sedan omoderna maskiner måste vrakas innan de blivit betalda, återstod ingenting annat än att taga nya lån, utställa nya obligationer, nya aktieemissioner och taga nya inteckningar för inköp av modernare utensilier och sedan betala räntor å dessa samtidigt med räntorna å de första lånen. På så sätt blir landets skuldbörda allt större och större.

Vi låna för att skaffa profit, för att betala vad vi lånat två gånger, sedan kunna vi göra en ny lånetransaktion. En noggrann undersökning av skuldsiffrorna och produktionssiffrorna här i landet — och dessa siffror ha blivit kontrollerade gång efter an-44

nan, varför de ej kunna bortresoneras — avslöjar det överraskande faktum, att sedan år tillbaka ha våra skulder ökat fortare än produktionen, och båda dessa fortare än befolkningsstockens tillväxt.

Landets industriella skuld — obligationer, aktier, inteckningar, banklån och alla andra räntebärande amorteringssäkerheter — belöper sig till, approximativt, 218 miljarder dollars. Kostnaderna å skulden belöpa sig till mer än hälften av den nuvarande nationalinkomsten.»

Orsaken varför inte allmänheten kan betala den skuld i vilken den står till obligationsinnehavare, aktieägare och innehavare av andra säkerheter, anser Scott vara den, att under prissystemet måste arbetslönen bli så hög att allt som produceras kan återköpas. Men företagarna kräva profit. För att erhålla denna profit, måste de pressa produktionskostnaderna, så att de bli lägre, än de konkurrenterna utbetala. För att åstadkomma detta måste de använda maskiner, flera maskiner och bättre maskiner. Det vill säga, de måste ersätta den mänskliga arbetskraften med energi, som utvinnes av kol, olja och vattenkraft, för maskindrift, vilket innebär att antalet arbetare som erhålla lön reduceras.

Enda sättet varpå den stora majoriteten av den konsumerande allmänheten i ett modernt samhälle kan erhålla pengar för inköp av de varor som produceras, är att utbyta sin arbetstid mot pengar. Men när företagaren har installerat maskiner som kräva mindre mänsklig arbetskraft kan han icke längre fördela arbetstiden inom den ursprungliga arbetsstyrka som varit anställd, emedan den moderna maskinmetoden reducerar den totala arbetstiden som erfordratsinom produktionen och maskiner som arbeta automatiskt överflödiggöra totalt allt behov av mänsklig arbetskraft och — tid i produktionsprocessen.

PRISSYSTEMET BYGGT PÅ MÄNSKLIG ARBETSKRAFT.

Men när företagaren installerar flera, bättre och nyare maskiner så utökas också det kapital som han investerar i sina maskiner, d. v. s., de skulder som tynga anläggningens produktionskraft multipliceras och för att kunna betala de nya skulderna, räntor på dessa och utdelningar på aktierna, tvingas han att ytterligare minska kostnaderna för mänsklig arbetskraft. Detta i sin tur förhindrar obönhörligen möjligheterna att höja arbetslönerna och fördela arbetstiden. Med andra ord: prissystemet kräver mänsklig arbetskraft (för att ha möjlighet att avyttra varorna), och denna mänskliga arbetskraft inom produktionen blir allt mera någonting som tillhör det förflutna i

den mån kilowatt-timmar intaga dess plats.

Scott fastslår, att: »Kreditorema, som inneha de obetalbara skuldförbindelserna mot vår moderna maskincivilisation, kontrollera denna civilisation utan att ha det ringaste begrepp om dess verkliga natur. Skolade som de äro endast i spekulationer i skulder och kredit, veta de helt enkelt inte hur man skall få detta system att fungera och fungera effektivt och förnuftigt. Deras huvudsakliga intresse är icke att vidmakthålla produktionen för att tillfredsställa behoven, men att uppehålla just en så pass stor del av denna produktion och på ett sådant sätt att möjligheterna för utdelningar och räntebetalningen säkerställas. Un- inom produktionen och maskiner som arbeta automatiskt överflödiggöra totalt allt behov av mänsklig arbetskraft och — tid i produktionsprocessen.

PRISSYSTEMET BYGGT PÅ MÄNSKLIG ARBETSKRAFT.

Men när företagaren installerar flera, bättre och nyare maskiner så utökas också det kapital som han investerar i sina maskiner, d. v. s., de skulder som tynga anläggningens produktionskraft multipliceras och för att kunna betala de nya skulderna, räntor på dessa och utdelningar på aktierna, tvingas han att ytterligare minska kostnaderna för mänsklig arbetskraft. Detta i sin tur förhindrar obönhörligen möjligheterna att höja arbetslönerna och fördela arbetstiden. Med andra ord: prissystemet kräver mänsklig arbetskraft (för att ha möjlighet att avyttra varorna), och denna mänskliga arbetskraft inom produktionen blir allt mera någonting som tillhör det förflutna i den mån kilowatt-timmar intaga dess plats.

Scott fastslår, att: »Kreditorema, som inneha de obetalbara skuldförbindelserna mot vår moderna maskincivilisation, kontrollera denna civilisation utan att ha det ringaste begrepp om dess verkliga natur. Skolade som de äro endast i spekulationer i skulder och kredit, veta de helt enkelt inte hur man skall få detta system att fungera och fungera effektivt och förnuftigt. Deras huvudsakliga intresse är icke att vidmakthålla produktionen för att tillfredsställa behoven, men att uppehålla just en så pass stor del av denna produktion och på ett sådant sätt att möjligheterna för utdelningar och räntebetalningen säkerställas. Un-der prissystemet är det skulderna som äro kontrollerande och det har överlåtits åt bankerna att sköta dessa skuldaffärer». Nationalekonomin kallar Scott »skuldernas patologi». »Bankirerna äro kanske icke dåliga människor», säger han, »men de tillhöra en förgången tid. Det är ingenting i den nationalekonomiska 'vetenskapen', som kan vara till någon som helst hjälp då det gäller att uppehålla det oavbrutna utnyttjandet av energin i modern industri, vilket dock är världens livsblod.»

Finans och nationalekonomi äro icke längre några vetenskaper, förklarar Scott, vilken, liksom många framstående vetenskapsmän, anser att det icke kan existera någon vetenskap utan mått. Pris är icke ett mått för energi eller för industriell verksamhet och produktion — det är endast ett mått för »värde».

DEN EKONOMISKA REVOLUTIONEN EN VERKLIGHET.

En av teknokratins meriter är att den ger mänskligheten möjlighet att hoppas på en bättre ordning. Dessa idéer kunna kanske rubbas genom diskussioner och argument, men de böra icke avfärdas med en axelryckning. Helt säkert skola dess förespråkare dra sig för att helt och fullt understryka det påstående, som tillskrivits dem, att teknokratin förutser elimineringen av aUt arbete och att människorna i stället helt och fullt skulle få hänge sig åt ett liv av full frihet från arbete för sin försörjning.

Sådana antydningar och drömmar komma att utsättas för kritikernas angrepp, men det finns säkerligen icke någon vetenskapsman eller nationalekonom, som kan förneka de huvudsakliga anklagelserna som der prissystemet är det skulderna som äro kontrollerande och det har överlåtits åt bankerna att sköta dessa skuldaffärer». Nationalekonomin kallar Scott »skuldernas patologi». »Bankirerna äro kanske icke dåliga människor», säger han, »men de tillhöra en förgången tid. Det är ingenting i den nationalekonomiska 'vetenskapen', som kan vara till någon som helst hjälp då det gäller att uppehålla det oavbrutna utnyttjandet av

energin i modern industri, vilket dock är världens livsblod.»

Finans och nationalekonomi äro icke längre några vetenskaper, förklarar Scott, vilken, liksom många framstående vetenskapsmän, anser att det icke kan existera någon vetenskap utan mått. Pris är icke ett mått för energi eller för industriell verksamhet och produktion — det är endast ett mått för »värde».

DEN EKONOMISKA REVOLUTIONEN EN VERKLIGHET.

En av teknokratins meriter är att den ger mänskligheten möjlighet att hoppas på en bättre ordning. Dessa idéer kunna kanske rubbas genom diskussioner och argument, men de böra icke avfärdas med en axelryckning. Helt säkert skola dess förespråkare dra sig för att helt och fullt understryka det påstående, som tillskrivits dem, att teknokratin förutser elimineringen av aUt arbete och att människorna i stället helt och fullt skulle få hänge sig åt ett liv av full frihet från arbete för sin försörjning.

Sådana antydningar och drömmar komma att utsättas för kritikernas angrepp, men det finns säkerligen icke någon vetenskapsman eller nationalekonom, som kan förneka de huvudsakliga anklagelserna som47

teknokraterna och deras föregångare ha utslungat mot ett system, som gjort tiotals miljoner arbetare världen över arbetslösa. Vad man måste göra är, att acceptera vad som är värdefullt och använda detta för att lösa det problem, som krisen utlöst.

I mitten av 19 :de århundradet var det många som förutsade att maskinens produktionskapacitet skulle leda dithän, att världens största problem skulle bli hur man skulle distribuera varorna, icke som alltid förut varit förhållandet, hur man skulle kunna producera vad som behövdes. Smyth, som år 1919 myntade ordet »teknokrati», var därför icke en av denna rörelses första pionjärer. För trettio år sedan sade Simon Patten, professor i nationalekonomi vid universitetet i Pennsylvania:

»De som försöka förutsäga förhållandena av i morgon på basis av studierna om förhållandena i Rom och Venedig, förbise skillnaden mellan ett samhälle som kämpar för att bemästra ett underskott och ett samhälle, som är så väl situerat att dess tankar kunna koncentreras på en rättvis fördelning av överflödet.

I det ena fallet måste civilisationen utveckla sina traditioner att hålla underbalansen så liten som möjligt och eventuellt eliminera densamma och i det andra att använda överskottet för det allmännas bästa — icke för att underminera energin eller för att skapa parasitklasser, utan för att fördela över- -flödet så att det gynnar den allmänna välgången och befrämjar bättre utrustning för framtiden. All civilisation före det 19 :de århundradet, såsom de primitiva samhällena i västern i dag och de efterblivna länderna i östern, voro riken som trycktes ned av48

nöd och brist på det nödvändigaste och där människornas traditioner voro produkter av de förhållanden som voro en fara för den allmänna trevnaden och för livet. Det tänkande, som var ett resultat av detta fortfor att göra sig gällande långt efter det de ekonomiska förhållanden varur de framsprungit hade försvunnit, och den allmänna tankegången var en reflex av den period, som kännetecknade naturens oförmåga att möta de mänskliga behoven.

Den ekonomiska revolutionen är här, men den intellektuella revolution, som kan förmå människorna att förstå dess oerhörda betydelse, låter ännu vänta på sig.»

»Det omfattande och intensiva intresse, som teknokrati i dag väckt, ger oss en antydan om att det kanske är förebudet till den intellektuella revolution, som professor Patten ansåg nödvändig för att människorna skulle förstå och kunna kontrollera sin egen tid», skriver Harper Leech, författaren till »överflödets paradox» i en nyligen publicerad artikel om teknokrati^ och fortsätter:

»Doktrinen om »överflödets ekonomi» har dock vunnit flera anhängare i England än i Förenta staterna. Där finnes det en klar skola av »new economists», bland vilka vi finna Kitson, Trotter, Henderson, Douglas och andra, vilka kanske tvista sins emellan, men vilka alla basera sina teorier på Pattens doktrin, att världen kommit

in i en era av »överflödets ekonomi» — i många avseenden det rent motsatta till alla andra tidsåldrar.

Det var t. o. m. möjligt att finna ett eko av dessa män och deras idéer i en hel del av de extravaganta och perversa diskussioner om den nya era, som för-49

des i själva Wall street under den senaste högkonjunktursperioden. På grund av deras missuppfattning av den produktiva kraften och överflödet runt omkring dem, försökte spekulanterna att rättfärdiga emissionerna av tvivelaktiga säkerheter för miljarder dollars värde och uppehållandet av börsspekulationerna i en omfattning, som man aldrig tidigare kunnat drömma om, med argument om produktionskapaciteten i en modern nation — argument, som i vissa avseenden voro identiska med dem teknokraterna nu framföra. Men detta gäller endast till en viss punkt, ty teknokraterna fastslå, att den stegrade skuldbördan och spekulationerna sträcka sig utöver alla tänkbara möjligheter för produktion, konsumtion och betalning.»

Liksom de amerikanska teknokraterna förklarar Nobelpristagaren, prof. Soddy, att nationens eller världens energiresurser äro de fundamentala faktorer omkring vilka alla affärs- och politiska principer måste byggas upp och anpassas, om vi skola bli i stånd till att kontrollera maskinåldern i stället för att låta denna göra oss till sina slavar. Det är helt naturligt att Soddy skulle komma till denna konklusion, detta därför att hans vetenskapliga karriär var baserad på forskningarna beträffande dessa nya former av energi, som världen för trettio år sedan började få en aning om, när M:me Curie upptäckte radium. Soddy själv var medveten om att »energilagens» dominerande betydelse icke var hans upptäckt, lika litet som teknokraterna nu kunna tillräkna sig äran, ty dessa idéer hade framförts av många andra och man kan finna densamma vidrörd i ingenjörs-och vetenskaplig litteratur sedan 20—30 år tillbaka.50

Vi ha tidig-are påpekat hur billig den energi, som utvinnes ur kol, olja, vatten etc., är i förhållande till mänsklig arbetskraft. Steinmetz — »den elektriska trollkarlen» — gjorde vid ett tillfälle det uppseendeväckande påståendet, att elektriciteten snart skulle kunna framställas och distribueras så billigt, att man skulle finna det löjligt att debitera konsumenterna för densamma. Han förklarade att den dagen skulle komma, när kostnaderna för bokföringen, utskrivandet av räkningar och inkasseringen skulle överstiga alla andra kostnader för elektrisk energi. Detta har ännu icke inträffat, men faktum är, att kostnaderna för framställandet av elektricitet, endast belöpa sig till en ringa bråkdel utav vad konsumenterna få betala. De största omkostnadskontona äro: 1) räntor å de pengar, som investerats i anläggningar, maskiner och distributionsanordningar, 2) kostnader, sådana som avläsandet av mätarna, bokföringen, utskrivning av räkningar, inkassering, advokatarvoden o. s. v. — pappersarbete, men icke produktivt sådant.

När Steinmetz påstod att elektriciteten skulle bli så billig att det vore löjligt att debitera konsumenterna för densamma, så satte han fingret på kärnan av vad teknokraterna i dag ha att säga om att prissystemet icke kan existera i en fullständig mekaniserad tidsålder.

För några år sedan påvisade Leech denna paradox, att det slutliga och teoretiska resultatet av moderniseringen av maskinindustrien skulle leda till att allting skulle bli så billigt, att det inte kunde åsättas ett pris. Att det i vissa fall är ett faktum i dag framgår därutav, att t. ex. produktionskostnaderna för tändstickor äro så låga, att det icke är ovanligt att51

affärsmän ge bort dem gratis för att underlätta försäljningen av någon annan vara. Det är emellertid en stor skillnad mellan det teoretiskt oundvikliga och vad som i verkligheten kan uppnås.

Träd växa icke upp till himmelen och produktionskostnaderna kunna sänkas undan för undan utan att de därför någonsin kunna nå nollpunkten. I fysiken är den absoluta nollpunkten helt enkelt teoretisk, varför vetenskapen kanske aldrig kan nå densamma. Och prissystemet, som teknokraterna proklamera måste raseras, kan kanske bli reparerat eller radikalt förändrat, men det är icke säkert, att det helt och hållet kommer att slopas. Den saken kan närmare diskuteras sedan teknokraterna, eller någon annan kommer med något nytt mått, t. ex. »energienheten». Att den kapitalistiska produktionsordningen och dess prissystem i det närmaste löpt linan ut, torde dock vara uppenbart för envar.

Av sina undersökningar ha teknokraterna dragit den slutsatsen, att om förhållandena få fortsätta som hittills, om vi fortsätta att vänta på att någonting skall inträffa, komma mer än hälften av alla arbetare att befinna sig i de arbetslösas armé inom loppet av 18 månader eller på sin höjd två år. År 1940 skola vi ha nått nollpunkten, när det praktiskt taget inte kommer att finnas något nämnvärt produktivt arbete, som kräver manuell arbetskraft.

Vad inträffar då? Med allt flera och flera som måste leva på understöd från det allmänna, hurudan kommer världen då att se ut? Vem skall betala understödet, och hur kommer det att betalas? Detta är en del av de frågor teknokratin framställer.

Om maskinen ställes under kontroll, medger den52

maskinella utrustningen, som nu finnes och vad som med lätthet kan införas icke endast en komfortabel försörjning utan en luxuös sådan för varje invånare i Förenta staterna. Och för detta kräves icke mera än sexton timmars arbete per vecka för varje arbetsför person i landet.

Denna teknokratins uppseendeväckande konklusion, förbluffande i sin djärvhet och nästan otrolig i fråga om de förändringar som man förutsäger skola inträffa i människornas livsföring, är emellertid endast en av den mångfald av gripande, skrämmande och dock hoppfulla fakta, som teknokratin har avslöjat och är redo att framlägga för oss.

Lågt räknat ha tio miljoner arbetare, män och kvinnor i Förenta staterna blivit överflödiga på grund av depressionen. Detta enligt arbetsköparnas egna siffror. Amerikan Federation of Labor beräknar att de arbetslösas antal kommer att bli tretton miljoner i början av 1933. Politici och affärsmän ha grubblat sig själva sjuka i sina försök att finna en lösning och kanhända en miljon arbetare åter kommit i arbete på ett eller annat sätt sedan lågkonjunkturens bottenpunkt i juli i fjol. Naturligtvis vänta alla dessa tio miljoner arbetslösa, att de åter skola komma i arbete.

Men nu kommer teknokratin med den nyheten att människan, som muskel- och energiarbetare numera icke har större betydelse än oxen som dragare. Praktiskt taget allt manuellt arbete, kommer snart att kastas på skräphögen. De återstående kroppsarbetarna övergå till att bli en kuriositet.

Om ingen förändring sker kommer överflödiggörandet av alla dessa arbeten i fabriker, gruvor ochinom transportväsendet att medföra att även de miljoner affärs- och »service»-anställningarna i kontor, butiker, skönhetsinstitut etc. också måste försvinna, ty dessa hållas vid makt med tillhjälp av de pengar som utbetalas av jordbrukare, fabriksarbetare, järnvägs-, automobil- och övriga transportarbetare.

Det finns inte tillräckligt med nödvändiga arbeten kvar för människohänder att utföra eller för mänsklig intelligens att dirigera för mer än fyra timmar per dag och fyra dagar i veckan, enligt de nu framlagda siffrorna.

Om nu teknokraterna ha rätt, så är det uppenbart att industrien icke kan hållas i gång, människorna kunna icke erhålla sin föda och staten sina skatter, som äro nödvändiga, i den händelse arbetstiden blir sexton timmar per vecka och timlönerna bibehållas vid sin nuvarande nivå. Men denna sak ordnade sig naturligtvis om vi under sexton timmar i veckan producerade lika mycket som vi nu göra på fyratioåtta timmar när alla stå i arbete, och teknokraterna säga att detta är möjligt. Men för att kunna förflytta produkterna från den ena arbetaren till den andra måste arbetslönerna höjas liksom också priserna måste stegras i samma tempo som arbetarna förmå producera mera varor på kortare tid än tidigare. Teknokraterna vidhålla dock att detta icke låter sig göra med mindre än en radikal förändring av hela produktionssystemet kommer till stånd.

KONSUMTIONSMÖJLIGHETERNA HA SPOLIERATS.

I sin artikel i Harpers Magazine har Howard Scott förklarat att maskinen, när den överflödiggör den manuella arbetskraften och avlöningskontot, så har den också därmed tillintetgjort människornas möjlighet att köpa, använda och konsumera samma produkter som maskinen skapar.

Scott säger, att en producent inte installerar en ny maskin för att göra arbetet lättare eller ge de anställda mera fritid. Han använder maskinen därför att den mångfaldigar produktionen och utför arbetet fortare och billigare än vad det är möjligt med mänsklig arbetskraft.

Med andra ord: hundrafemtio år har världen talat om arbetsbesparande maskineri, men nu, när maskinen verkligen har börjat spara mänsklig arbetskraft, så finna vi till vår överraskning att den också sparar arbetslöner, förorsakar prisfall och omintetgör profiten, vilket medför industriellt och kommersiellt stillestånd.

I ett föredrag, som Scott höll i Chicago i slutet av januari månad 1933 illustrerade han det nuvarande tillståndet på följande sätt: »Ombord på ett modernt statsskepp är ingenjörerna nere i maskinrummet. Skeppet navigeras av »skuldmånglarna» uppe på kommandobryggan.

Dessa båda grupper tala inte samma språk, men under den nuvarande depressionen ropa skuldmånglarna — bankirerna och finansmännen — ned genom talröret till ingenjörerna att lägga om spakarna och55

slå back. Ingenjörerna försöka emellertid tala om för skuldmånglarna uppe på bryggan, att maskinen icke har någon backspak — d. v. s. att maskinåldern icke kan förhindras från att utveckla sig till en punkt där krisen måste inställa sig. Detta emedan skulderna ökat fortare än produktionen, samtidigt som antalet timmar representerande manuell eller intellektuell arbetskraft och betalningen för denna oupphörligt sjunker.» Någon i auditoriet frågade då Scott om icke svaret från statsskeppets maskinrum till skuld-månglarna-navigatörerna, var orsaken till att teknokratin och teknokraterna sparkats ut från Columbia universitetet.

Scott svarade skrattande: »Kanske. Vad som förundrar oss är att de inte gjort det långt tidigare.»

Att den härskande klassen med frenesi vänder sig mot teknokratin är självfallet, ty teknokraterna ha placerat det kapitalistiska systemet på de anklagades bänk och bevismaterialet som samlats mot detta system är överväldigande och till synes konklusivt.

Såväl skuldmånglarna som ock representanter för olika riktningar inom arbetarrörelsen kasta dock oupphörligt fram frågan till teknokraterna: »Vad ha ni att sätta i stället för kapitalismen och prissystemet?» På denna fråga har ännu intet direkt svar lämnats. I stället har man förklarat att teknokratin är en undersöknings- och utredningsorganisation, icke en politisk eller social rörelse.

Om alltså icke lösningen av problemen direkt utsagts av teknokratins förespråkare, så har dock vägen ut ur kaos antytts, och för massor av ekonomiskt klassmedvetna arbetare ha icke de siffror och de uttalanden som gjorts i denna sak på något sätt rubbatde grundprinciper för uppbyggandet av ett socialistiskt samhällssystem på ruinerna av den kapitalistiska ordningen, som i organisatorisk plan framförts i syndikalismen. Teknokratin har i stället stärkt dessa principer och givit syndikalisterna värdefullt material varpå de kunna bygga vidare. Vi skola också längre fram återkomma till just denna sak, samt visa att lösningen av de problem, som teknokraterna blottat i hela dess vidd, är att finna just i syndikalismen, ett resultat som säkerligen dessa ingenjörer måste komma till sedan de slutfört sina vetenskapliga utredningar.

Teknokraternas påståenden, att mänsklighetens levnadsstandard skulle kunna höjas tiodubbelt även om varje arbetsför människa utförde blott sexton timmars arbete per vecka, verka förbluffande, även om vi veta att t. ex. Krapotkin för omkring fyrtio år sedan chockerade världen med ett liknande påstående och utopisterna i ett par århundraden framfört denna teori i sina drömda samhällen. Om denna teori nu är korrekt så har man naturligtvis icke längre någon som helst anledning att tvista om vad som är orsaken till den rådande arbetslösheten eller om den över huvud taget skall kunna likvideras under det nu rådande produktionssystemet. Och de som hållit på att åtta timmars arbetsdag var en ekonomiskt lagbunden arbetstid vars slopande för en kortare arbetstid icke skulle medföra några som helst ekonomiska fördelar för arbetarklassen i sin helhet, äro nu ohjälpligt borta.

VÄRDEN SOM SLÖSATS BORT.

I det föregående ha vi med siffror visat varthän den tekniska utvecklingen hunnit leda oss och vilka konsekvenser denna utveckling medfört för en mänsklighet, som prisgivits åt profitsystemet. Men vad som åstadkommits på det industriella området förtäljer icke hela historien, ty samtidigt som rationaliseringen gått ut på att förbilliga produktionen och minska behovet av mänsklig arbetskraft, så kännetecknas också systemet av det mest uppenbara slöseri som tänkas kan. Värden förstöras eller slösas bort utan att mänskligheten får någon som helst nytta därav, i många fall åstadkommer detta slöseri skada både för den enskilde som ock för samhället i sin helhet.

Vi ha i det föregående citerat Stuart Chase, där han framhåller att enbart Förenta staterna under världskriget producerade för femtio miljoner dollars värde varje dag, värden som icke kommo mänskligheten till godo utan användes för destruktiva ändamål. Icke mindre än en fjärdedel av den arbetande befolkningen var under den tid kriget pågick anställd i icke produktivt arbete. Förhållandet var ungefär enahanda beträffande alla krigförande stater. Detta under krigstid, men huru mycket arbete och huru mycket material offras ej på krigsmakten i alla länder även under fredstid. Det är oerhörda summoiv det veta vi. Om de pengar, den energi och den arbetskraft, som helt och hållet reserveras för militärväsendet i stället inriktades på tillverkning av nyttigheter, matvaror, kläder och bostäder skulle detta — förutsatt att finanssystemet sanerades — naturligt-58

vis bidraga till att höja det allmänna välståndet i världen.

Men även om militarismen är det mest upprörande och påtagligaste slöseriet under det kapitalistiska samhällssystemet, så är det ingalunda det enda. överallt möter man den allra ansvarslösaste misshushållning, men vi skola i detta sammanhang endast vidröra det slöseri, som förekommer inom produktionslivet, vilket kanske icke kan stämplas som ansvarslöst i samma utsträckning som militarismen, saluförandet av narkotica, undermåliga och adultererade födoämnen o. dyl., utan vilket i många fall beror på bristande insikt från dem som äga och kontrollera industrien, och i andra fall har sitt ursprung i strävandet att säkerställa den profit som utvinnes av en vara genom att undertrycka tillverkningen och introducerandet i marknaden av en annan, som är bättre och billigare.

Beträffande ansvaret för slöseriet inom olika industrigrenar har Federated American Engineering So-cieties undersökt saken och fördelat detsamma enligt följande tabell:

Förlust på, grund av inkompetent ledning Förluster som tillskrivas arbetarna Förlust p& grund av andra orsaker Totala ansvaret Metallbranschen 81 % 9 % 10 % 100 % Herrkonfektion 75 16 9 100 Skoindustrien 73 11 16 100 Byggnadsindustrien 65 21 14 100 Tryckeriindustrien 63 28 9 100 Textilindustrien 50 10 40 10059

Det skulle taga alltför stort utrymme att specificiera på vilket sätt alla dessa onödiga utgifter uppstå, varför vi nöja oss med några exempel i anslutning till tabellen.

Inom byggnadsbranschen har man funnit att cirka 600 dollars kunde sparas vid uppförandet av ett hus genom standardisering av väggkonstruktionerna. Man har också funnit att dupliceringen av kostnadsberäkningar och entreprenadanbud drar en kostnad som belöper sig till miljoner varje år. I en stad där det ansågs att 400 byggnadsentereprenörer borde vara tillräckligt voro icke mindre än 4.000 i verksamhet.

25 till 35 procent av all arbetstid som går förlorad inom de skofabriker som undersökts berodde på att arbetarna måste vänta på material.

Sedan den s. k. Hoover-kommissionen verkställde dessa undersökningar torde en hel del av dessa förluster, som man ansåg kunde förebyggas ha eliminerats, men fortfarande går helt säkert mycket förlorat på grund av arbetsledningarnas inkompetens. Om man kunde undvika dessa förlustmoment, så skulle säkerligen ännu flera arbetare än vad nu är fallet bli överflödiga. Detta är dock intet som helst försvar för slöseriet.

Enligt »Geological Survey and the Bureau of Mines-» fördelar sig förlusten från ett ton kol* som användes för alstrandet av energi som följer:

* Engelskt »short» ton = 3.904 pounds = 1.016.048 kg.60

Pound Procent

Förlust vid brytningen 600

» under transporten från gruvan till ångpannan 126 Gas som går upp i skorstenen 446 Förlorat på grund av utstrålning 51 Förlorat i asklådan 51 Förlorat vid förvandlingen av värme

till mekanisk energi 650

Den totala förlusten 1.924 96 %

Vad som slutligen utnyttjas 76 4 %

3.904 100 %

Det är uppenbart att hela denna förlust aldrig kan elimineras, men ingenjörer synas vara ense om att den kan nedskäras med 50 proc., vilket icke är så obetydligt om man betänker att man nu — eller åtminstone för 6 à 7 år sedan — icke tillgodogör sig mera än 4 procent av varje ton kol som brytes.

»Men kol användes icke endast för framställandet av mekanisk energi», framhåller Stuart Chase. »Inom loppet av fyra minuter kan Henry Ford förvandla ett ton bituminös kol till:

8.000 kubikfot gas 10 gallon bensin (c:a 40 liter) 20 pound ammonium sulfat (c:a 9 kg.) 30 gallon tjära (c:a 120 liter) 3 gallon kreosot-olja (c:a 12 liter) 2 gallon smörjolja (c:a 8 liter) 10 pound fett. (c:a 4,5 kg.).

Sedan har han kvar 3/4 ton koks för ståltillverkning eller bränsle. Hans kol kostade honom 5 dollarspå platsen och marknadsvärdet av de produkter han utvunnit är 13,56 dollars.»

»Det är icke otänkbart», säga Gilbert och Pogue, ,»att förutspå att en husfader i stället för ett ton antracit, för vilket han nu betalar 11 dollars, kan erhålla ett ton rökfri koks, en månads behov av kokgas, motorbränsle för 40 miles, nog gödningsämne för en liten trädgård och nog tjärolja för att binda dammet på gatan utanför sitt hus — allt detta till ett billigare pris än vad han nu betalar för undermålig kol. Detta kanske förefaller fantastiskt, men dessa möjligheter finnas i kol.»

VISSA NYA UPPFINNINGAR UNDERTRYCKAS MEDVETET.

Men vi skola återgå till teknokraternas anklagelser mot det bestående systemet. Tekniken kan, framhåller man, utan vidare av ett tunt stålblad tillverka en rakklinga med karbidegg, som skulle bli 20 proc. dyrare än det rakblad som nu föres i marknaden, men det skulle räcka ett helt liv eller längre. Denna industri skulle då på en kort tid kunna förse hela världen med alla de rakblad som behövdes för en hel mansålder, men fabriken måste då slå igen, ty efter några veckor eller månader skulle all efterfrågan på rakblad upphöra. Industrien ifråga arbetar för närvarande endast för att kasta ut i marknaden en artikel som oupphörligt måste ersättas.

Man har nyligen upptäckt en fiberartad växt, som om den skulle utnyttjas komme att hota hela ylle-, bomulls- och sidentillverkningen. Av dennas fiber kan utvinnas 750 kg per 1/2 hektar (av bomull 75 kg på på platsen och marknadsvärdet av de produkter han utvunnit är 13,56 dollars.»

»Det är icke otänkbart», säga Gilbert och Pogue, ,»att förutspå att en husfader i stället för ett ton antracit, för vilket han nu betalar 11 dollars, kan erhålla ett ton rökfri koks, en månads behov av kokgas, motorbränsle för 40 miles, nog gödningsämne för en liten trädgård och nog tjärolja för att binda dammet på gatan utanför sitt hus — allt detta till ett billigare pris än vad han nu betalar för undermålig kol. Detta kanske förefaller fantastiskt, men dessa möjligheter finnas i kol.»

VISSA NYA UPPFINNINGAR UNDERTRYCKAS MEDVETET.

Men vi skola återgå till teknokraternas anklagelser mot det bestående systemet. Tekniken kan, framhåller man, utan vidare av ett tunt stålblad tillverka en rakklinga med karbidegg, som skulle bli 20 proc. dyrare än det rakblad som nu föres i marknaden, men det skulle räcka ett helt liv eller längre. Denna industri skulle då på en kort tid kunna förse hela världen med alla de rakblad som behövdes för en hel mansålder, men fabriken måste då slå igen, ty efter några veckor eller månader skulle all efterfrågan på rakblad upphöra. Industrien ifråga arbetar för närvarande endast för att kasta ut i marknaden en artikel som oupphörligt måste ersättas.

Man har nyligen upptäckt en fiberartad växt, som om den skulle utnyttjas komme att hota hela ylle-, bomulls- och sidentillverkningen. Av dennas fiber kan utvinnas 750 kg per 1/2 hektar (av bomull 75 kg på62

samma areal) och två eller tre skördar skulle årligen kunna inhöstas på de sydligare breddgraderna. Bearbetad till kläder varar den sju gånger längre än ull och hundra gånger längre än bomull. Den lämnar billigare papper än trämassa. Den har samma glans som siden och linne och kan hopvävas med siden, konstsilke, ylle och bomull samt låter sig lätt färgas. Men silkes-, ylle- och bomullsfabrikanterna ha sina profitintressen att bevaka och därför få vi fortsätta att använda kläder och linne, som snart förslites och kräver ersättning ganska ofta.

Det föreligger redan skisser till en automobil med rostfria ståldelar och friktionsfria lager, som har en genomsnittlig livslängd om 300.000 till 350.000 eng. mil utan tillsyn. Under det att produktionskostnaderna skulle bli 50 proc. högre än för den mest fulländade av de automobiler som nu finnas i marknaden, skulle livslängden bli tio gånger större än det nuvarande genomsnittet. Och vi skulle icke behöva kasta miljoner vagnar på skräphögen för att förhindra prissystemets sammanbrott. Med en produktionskapacitet om 8 miljoner vagnar per år, skulle man inom tre eller fyra år utbyta alla i Förenta staterna cirkulerande vagnar, varigenom behovet av vagnar för de närmaste 50 åren — frånsett reservdelsanskaffning — skulle vara fyllt. Men hur blir det då med profiten, lager, obligationer, fabriker ?

Tekniken kan tillverka läder, som är vattentätt och som ger ett par skor en livslängd av två och ett halvt år.

»För att fullständiga bilden», skriver mr Parrish: »Demagogen av 1932 skriker sig hes efter program63

för statliga och kommunala arbeten. — 'Bygg flera vägar'! säger han. För det första räcker det inte längre med vanligt handarbete för våra vägar med dess tunga lasttrafik. Endast maskiner kunna fylla maskiners fordringar. För det andra har redan en maskin tillverkats och väntar på att lanseras, å vilken två man jämte avlösning, d. v. s. 6 man, kunna på 24 timmar riva upp en gammal väg, lägga grunden för ny vägbeläggning och därpå framställa en 60 fots bred beläggning med en dygnsavverkning om 8 eng. mils längd. Kan man hejda en sådan utveckling? En fabrik för konstsilke närmar sig nu i New Jersey sin fullbordan. Dess arbete är fullständigt automatiskt och fortgår dygnet runt utan en enda arbetare i fabriksanläggningen. Medelst fotoelektriska celler kan varje tjänsteman på kontoret i New York i varje särskilt fall ändra färgningen utan att behöva lämna sin kontorsstol och utan att anlita mänsklig hjälp på fabriken.»

I det föregående ha vi på basis av det material, som teknokraterna och andra framlagt sökt att efter måttet av vår förmåga i breda drag skissera den ekonomiska världssituationen av i dag, speciellt med utgångspunkt från vad som i första hand intresserar arbetarna och då särskilt de arbetslösa och de som redan äro medvetna om att den dag kommer, när maskinen även tränger ut dem från arbetsplatserna. Bilden är dyster, perspektivet skrämmande. Men ett oretucherat fotografi kan knappast bli bättre än vad originalet är. Om situationen för arbetarnas vidkommande är mörk, så blir den dock icke bättre därför att man blundar för realiteterna. Det är lika gott att se verkligheten i vitögat. Det är ju så att människan64

har alltid större möjligheter att skydda sig för en fara som hon känner till, än för en okänd sådan.

Men även om den bild som teknokraterna tecknat endast komponerats av mörka färger, så ge deras utredningar dock löften av det allra största värde för mänskligheten, ty den diagnos som dessa vetenskapsmän ställt beträffande samhällets sjukdom ger oss också anvisning på vilka medel som böra användas för att spränga sjukdomshärden och böta patienten. Undersökningarna äro icke mindre värdefulla därför att de bestyrka vad från socialistiskt håll alltid framhållits beträffande det kapitalistiska systemets metoder och konsekvenser. Snarare

komma teknokraternas på vetenskaplig basis framställda fakta att övertyga många, som icke velat tro att mänsklighetens räddning undan fattigdom och ekonomiska orättvisor var att finna i socialismen, att socialisterna ändock ha rätt.

Det vore dock kanske på sin plats att i detta sammanhang göra en åtskillnad på socialister och socialister. I sina undersökningar ha nämligen teknokraterna icke alls räknat med politiken som någon inverkande faktor evad det gäller de ekonomiska, sociala och industriella förhållandena, ej heller ha de gjort någon som helst antydan om, att politikerna skulle ha någon funktion att fylla vid omorganiseringen av produktionsapparaten från att nu vara en apparat, som har till syfte att skapa profit för ett fåtal till att bli ett instrument vars hela uppgift skulle bli att tillgodose mänsklighetens behov av föda, kläder, bostäder, nöjen och komfort. Utan att vara syndika-lister (möjligtvis med undantag för teknokratins främste, Howard Scott, som för ett tiotal år sedanvar nära allierad med den syndikalistiska organisationen i Förenta staterna) ha dessa teknologer ändock kommit till samma resultat evad det gäller det kapitalistiska systemets roll i världshushållningen och nödvändigheten av dess avskaffande, som syndikalis-terna gjort, om ock — vi erkänna det gärna — de senares synpunkter och idéer även om de ha varit och äro logiskt odisputabla icke tidigare haft en så grundlig och vetenskaplig bas som de nu fått tack vare teknologernas undersökningar.

DE EKONOMISKA PROBLEMEN LÖSAS EJ AV POLITIKER.

Alla socialister såväl som tusentals teknologer anse alltså, att den misär som råder i världen är en logisk följd av kapitalismen och profitsystemet, samt att detsamma måste avskaffas för att kunna bereda mänskligheten större frihet och en människovärdig tillvaro, för att de möjligheter som finnas, de rikedomar som jorden och naturen bjuder skola kunna utnyttjas och komma alla till godo.

Därefter skilja sig emellertid idéerna och önskningarna. Socialdemokraterna sträva efter statssocialism, den politiska statens hegemoni över all verksamhet i samhället, staten som arbetsköpare. Kommunisterna bygga på ungefär samma principer och hur man tillämpat idéerna i praktiken ha vi exempel på från Ryssland, där all makt lagts i händerna på de politiska diktatorerna, där arbetarna i sin egenskap av producenter knappast ha större frihet än vad de ha under det privatkapitalistiska systemet, och där man 16 år efter revolutionen ännu icke helt frigjort var nära allierad med den syndikalistiska organisationen i Förenta staterna) ha dessa teknologer ändock kommit till samma resultat evad det gäller det kapitalistiska systemets roll i världshushållningen och nödvändigheten av dess avskaffande, som syndikalis-terna gjort, om ock — vi erkänna det gärna — de senares synpunkter och idéer även om de ha varit och äro logiskt odisputabla icke tidigare haft en så grundlig och vetenskaplig bas som de nu fått tack vare teknologernas undersökningar.

DE EKONOMISKA PROBLEMEN LÖSAS EJ AV POLITIKER.

Alla socialister såväl som tusentals teknologer anse alltså, att den misär som råder i världen är en logisk följd av kapitalismen och profitsystemet, samt att detsamma måste avskaffas för att kunna bereda mänskligheten större frihet och en människovärdig tillvaro, för att de möjligheter som finnas, de rikedomar som jorden och naturen bjuder skola kunna utnyttjas och komma alla till godo.

Därefter skilja sig emellertid idéerna och önskningarna. Socialdemokraterna sträva efter statssocialism, den politiska statens hegemoni över all verksamhet i samhället, staten som arbetsköpare. Kommunisterna bygga på ungefär samma principer och hur man tillämpat idéerna i praktiken ha vi exempel på från Ryssland, där all makt lagts i händerna på de politiska diktatorerna, där arbetarna i sin egenskap av producenter knappast ha större frihet än vad de ha under det privatkapitalistiska systemet, och där man 16 år efter revolutionen ännu icke helt frigjort66

sig från de kapitalistiska företagarna. Det är i det landet icke medborgarnas och det allmännas väl som kommer i första rummet, utan kommunismens, partiets, liksom det i den övriga världen är kapitalismens intressen och fortbestånd som går före de enskilda medborgarnas välfärd. Vi skola villigt erkänna att man i kommunismens Ryssland utfört stordåd, som icke skulle ha varit tänkbara under en kapitalistisk regim, men samtidigt hysa vi den bestämda uppfattningen att ännu mera skulle ha kunnat utföras, ett större mått av välmåga och lycka skulle ha kommit det ryska folket till del därest icke all aktivitet varit beroende av ett politiskt parti och av politiska hänsyn.

Att teknokraterna lämnat politiken helt ur räkningen är så naturligt, kanske mest därför att de icke äro politiker utan tekniker och som sådan ha större kännedom om industri och produktion än vad någon politiker kan få, oavsett hur hög post han än bekläder i samhället.

Vad göra vi om t. ex. vår telefon kommer i olag? Vända vi oss till en stadsfullmäktige eller någon annan yrkespolitiker för att bönfalla honom om att finna felet och avhjälpa detsamma? Nej, vi vända oss till en telefonmontör. Om huset som vi bo i skulle börja att brinna, så skulle väl ingen vara så bakom flötet att han på brandplatsen föresloge att en kommitté valdes för att uppvakta ett borgarråd och framlägga vår svåra belägenhet för honom. Det är ingen som är så urbota dum, att han icke vet att han måste vända sig till sakkunniga fackmän i varje särskilt fall. Men då det gäller mänsklighetens mest vitala spörsmål, möjligheterna till för-67

sörj ning, när kapitalisterna och bankirerna åstadkommit en kris, som hotar största delen av arbetarklassen med permanent arbetslöshet, nöd och svält, då vänder man sig till de icke sakkunniga, till kvacksalvarna, politikerna och ber dem lösa problemet! Och dessa lova att de skola göra det. När ha inte politikerna lovat? Under den nuvarande krisen ha de ingenting lyckats göra, medan de diskuterat, föreslagit och genomdrivit lagar, hållit otaliga konferenser, så har eländet endast tilltagit, krisen har förtätats. Dessa politiker veta att de ingenting kunna göra, men de äro icke ärliga nog, ej heller ha de mod att tillstå sin inkompetens. De fortsätta att existera på människornas blinda tro på dem.

Det är den till vidskeplighet gränsande tron på politikens allmakt som gjort det möjligt för politiska äventyrare sådana som Mussolini och en Hitler att svinga sig upp till makten. De ha icke nått sin maktställning på grund av sina insikter i ekonomiska ting, på grund av förmågan att ge människorna ett högre levnadsstandard eller större frihet, de ha svingat sig till makten i kraft av sin förmåga att kunna inbilla folk att de verkligen skola kunna uträtta någonting och, som sagt, på folks dumhet. Diktatorer ha lyfts upp på de högsta samhällsklipporna, burna dit på kammen av de bränningar, som kastats upp av det ekonomiska havet i vilt uppror. Lika litet som kung Knut, kunna de med sina tal och sina frodiga fraser förmå havet nedanför dem att lugna sig, ty de äro ovetande om orsaken till stormen och förstå ej dess natur.

Världen lider icke av en politisk kris, utan av en ekonomisk och industriell sådan. Den tekniska ut-68

vecklingen har nått dithän, vilket vi allaredan påpekat, att det snart sagt inte finnes någon gräns för produktionsapparatens möjligheter. Vi ha nått dithän, tack vare den mänskliga hjärnans förmåga att kunna konstruera maskiner, vilka framställa hundra och tusenfalt mera varor än vad det vore möjligt att göra utan dessa maskiner. Men därmed har också den mänskliga arbetskraften överflödiggjorts i allt större utsträckning och ännu flera komma att utrangeras ur industrien dag för dag. I och med arbetslöshetens tilltagande sjunker också den totala köpkraften, och nöden och fattigdomen tar plats mitt i överflödet, som vi i det föregående visat.

Så borde och så behöver det dock icke vara.

De lärdomar som de teknokratiska utredningarna ge oss är att arbetarna — handens och hjärnans arbetare — måste övertaga produktions- och distributionsapparaten. Inga andra faktorer ha någon som helst möjlighet att övervinna den misär som nu råder. Endast den enfaldige kan tro på att politikerna skola kunna göra detta. De sakna den grundläggande förutsättningen för en sådan uppgift, ty de tänka politiskt och icke ekonomiskt-industriellt. De tillhöra en förgången tidsålder. Samma är förhållandet med finansiärerna, även om dessa äro industriens verkliga ägare. Deras verksamhet går icke ut på att organisera produktionen och framför allt

distributionen så att alla behov tillfredsställes, utan deras verksamhet tar uteslutande sikte på profiten. Profitsystemet håller på att störta samman. Det enda »säkra», guldet som valutabas, har måst frångås. Tidningarna berätta varje dag om stora bankföretag som störtar samman-och i hela Förenta staterna skakar bankväsendet be-69

tänkligt i sina grundvalar. Moratorieåtgärder måste vidtagas för att avvärja sammanbrottet. Kapitalismens centrala och vitalaste organ är hårt angripet. Dock är det möjligt att patienten kommer att repa sig, men den kommer aldrig att helt tillfriskna, utan ett återfall och en svårare sjukdom än den vi nu iakttaga kommer då att inställa sig.

Arbetarna kunna inte passivt åse hur allt faller samman, de kunna inte stå till svars med att låta kapitalismen skapa ännu mera arbetslöshet och fattigdom. Vad betyder den politiska demokratin, rösträtten och arbetarregeringarna om folket ändock svälter? Politikerna kunna visserligen för tillfället kasta några smulor i form av arbetslöshetsförsäkringar och nödhjälpsarbete till de arbetslösa, men det är icke en otillräcklig fattighjälp arbetarna behöva, utan arbete så att de kunna försörja sig själva och sina familjer ordentligt. Och detta kunna icke världens statsmän giva dem. I detta hänseende äro socialdemokrater och nationalsocialister lika oförmögna att uträtta någonting, ty livsförnödenheterna kontrolleras av samma personer som kontrollera och dirigera politikerna, en handfull finansmän och industriägare, och arbetarna kunna icke genom politisk aktion erhålla mera än vad de senare vilja avstå. Ett eller annat ben åt den hungrande att gnaga på.

Vad arbetarna nu måste göra, och läget tillåter inget som helst uppskov, är att organisera sig för störtandet av de kapitalistiska systemet och övertagandet produktionen. Det är icke längre tillräckligt att organisera sig för att tillvarataga ett visst skrås intressen, utan vad som kräves är industri- och klassorganisation, att bygga upp organen, icke endast för de70

dagliga striderna mot arbetsköparna utan för den slutliga avgörande revolutionära kampen mot kapitalismen samt för att övertaga och förvalta den produktionsapparat som vuxit kapitalisterna över huvudet, därför att den ej längre kan fungera som profitskapare. Arbetarna måste organisera sig för att sätta igång de fabriker och verkstäder som nu stå stilla, för att bearbeta och utnyttja jorden, för att tillgodose mänsklighetens behov.

Detta kan endast åstadkommas om de organisera sig syndikalistiskt och organisera produktion och distribution på basis av den syndikalistiska organisationsplanen. I detta värv kunna vi med säkerhet påräkna teknikernas bistånd. Vi ha i det föregående visat att teknikerna känna till industriens organisation och möjligheter och de veta också hur dessa möjligheter skola kunna utnyttjas för att tillfredsställa de mänskliga behoven. Endast handens och hjärnans arbetare äro värdeskapande ,oeh de äro också de enda, som äro fullständigt sakkunniga i allt som berör produktion och distribution.

Länge nog ha arbetarna demonstrerat för fattighjälp, länge nog ha de sänt deputationer till de politiska institutionerna för att tigga och be om en bit mat eller om en säck bränsle för familjer, som sitta i dragiga, oeldade rum, emedan familjeförsörjaren knuffats ut från arbetsplatsen av en profitskapande maskin. Alla dessa demonstrationer kunna aldrig resultera i annat än i bästa fall ett snävt tilltaget fattigunderstöd. Vore det inte på tiden att finna nya framgångsmetoder ? Hur skulle det vara om arbetarna i stället satt sig i besittning av industrierna? Omöjligt, säger man. Visst inte. Arbetarna kunna med ma-71

skinens hjälp utföra vilket arbete som helst och de tusentals ingenjörer, som nu gå arbetslösa och vilka äro liksom alla andra offer för profitsystemet, skulle ingenting hellre önska än att få bistå arbetarna. Men arbetsköparna och samhället skulle sätta sig till motstånd? Sant, men vilket moraliskt försvar skulle de ha för att förhindra arbetarna att producera sina livsförnödenheter, när de f. n. säga att deras enda önskan är att industriens hjul åter börja snurra? De skulle ändock resa ett intensivt motstånd, men då hade de ingenting annat att komma med än att profitsystemet vore heligt, att det inte finge antastas. Men till detta ha arbetarna ingen anledning taga någon som helst hänsyn. Arbetarnas övertagande av produktionen skulle innebära en revolution — nå än sen, om de icke göra det så återstår ingenting annat än ett permanent hungertillstånd för det stora flertalet av den s. k. civilicerade världens innebyggare. Vilket skola de välja, en revolutionär handling, som visserligen i början skulle

komma att innebär försakelser och stora svårigheter för hela klassen som sådan, men en handling som samtidigt vore inledningen till en nya era, en ny produktions- och distributionsordning, som hade till syfte att tillgodose alla människors behov, och att skapa större välstånd och lycka i stället för den fattigdom och de olyckor, som nu gor nvet värdelöst för miljoner, skulle de välja detta eller resignera inför det bestående och det som förestår om kapitalismen får sitta kvar i högsätet.

Men hur skulle arbetarna kunna avyttra de varor de producerade om de skulle sätta sig i besittning av fabriker och verkstäder? Kapital och kreditmöjligheter skulle naturligtvis bli spärrade. Men vilken72

nytta skulle arbetarna ha av det kapitalistiska pris-och kreditsystemet, när det just är detta som ligger till grunden för den arbetslöshet och den fattigdom som för närvarande råder?

Under den senaste tiden har man börjat diskutera och i viss begränsad utsträckning även tillämpat bytessystemet. Skräddaren behöver smör och bonden kläder, vad är det då som hindrar att dessa varor bytas. Skomakaren behöver bränsle och skogsarbetaren skor, är det då alldeles nödvändigt att detta byte skall förmedlas med tillhjälp av pengar och en massa mellanhänder, som fördyra varan innan den slutligen når konsumenten? Vi erkänna villigt att detta bytessystem är otymligt och besvärligt, men det kunde till-lämpas under övergångsperioden tills ett smidigare system kunde utarbetas. Därmed vore också kapitalisternas möjlighet att profitera på arbetarna satt ur spelet. Arbetarnas egna organisationer skulle då icke endast ha till uppgift att leda produktionen utan de skulle också ombesörja distributionen. De arbetslösas intåg i fabriker och verkstäder bleve då upptakten till den ekonomiska-industriella och sociala revolutionen, det enda som kan rädda en värld i nöd.

Teknikerna betona att mänskligheten har inom räckhåll allt vad den behöver för sin försörjning och för en försörjning som skulle bli ojämförligt rikare än den som nu kommer de värdeskapande medlemmarna i samhället till del. Förutsättningen för ett förnuftigt utnyttjande av dessa möjligheter är att profitsystemet raseras och att detta system ersättes med en produktions- och distributionsordning, som bygger på och dirigeras av producenterna själva med mänsklighetens fulla försörjning och lycka som endasyftemål. Detta betyder icke att de värden som mänskligheten har i form av industrianläggningar, snillrika uppfinningar och på forskningar och erfarenheter grundade ekonomiska, sociala och kulturella tillgångar skola spolieras, utan att kontrollen av dessa skola fråntagas profitörerna och läggas i händerna på dem som utföra det samhällsnyttiga, värdeskapan-de arbetet — arbetarna och teknikerna. Det nya, det socialistiska samhällssystemets hjälpmedel finnas allaredan, endast sättet för deras utnyttjande måste omorganiseras — detta är den industriella, ekonomiska och sociala revolutionen.

ARBETARKLASSENS HISTORISKA UPPGIFT.

Linjerna för denna omdaning, som teknokraterna framhåller som oundgänglig om icke hela mänskligheten skall gå under i svält mitt uppe i överflödet, äro redan uppdragna i S. A. C:s principförklaring, i vilken det bl. a. heter: »Syn-dikalismen förbereder och fullföljer den sociala revolutionen genom klasskampen med en strängt realistisk-konstruktiv syn på uppbyggandet av det nya samhället och vänder sig därför till handens och hjärnans arbetare för att förmå dem att samorganisera sig i sin egenskap av producenter på sätt som förestavas av deras uppgift att genom denna organisation utarbeta de nya formerna för samhället, varvid socialiseringen — arbetarnas övertagande av produktion och distribution — är den i organisatoriskt och tekniskt hänseende ojämförligt svåraste och viktigaste och därför grundläggande uppgifter varpå samhällets omdaning i övrigt är beroende.
syftemål. Detta betyder icke att de värden som mänskligheten har i form av industrianläggningar, snillrika uppfinningar och på forskningar och erfarenheter grundade ekonomiska, sociala och kulturella tillgångar skola spolieras, utan att kontrollen av dessa skola fråntagas profitörerna och läggas i händerna på dem som utföra det samhällsnyttiga, värdeskapan-de arbetet — arbetarna och teknikerna. Det nya, det socialistiska samhällssystemets hjälpmedel finnas allaredan, endast sättet för deras utnyttjande måste omorganiseras — detta är den industriella, ekonomiska och sociala revolutionen.

ARBETARKLASSENS HISTORISKA UPPGIFT.

Linjerna för denna omdaning, som teknokraterna framhåller som oundgänglig om icke hela mänskligheten skall gå under i svält mitt uppe i överflödet, äro redan uppdragna i S. A. C:s principförklaring, i vilken det bl. a. heter: »Syn-dikalismen förbereder och fullföljer den sociala revolutionen genom klasskampen med en strängt realistisk-konstruktiv syn på uppbyggandet av det nya samhället och vänder sig därför till handens och hjärnans arbetare för att förmå dem att samorganisera sig i sin egenskap av producenter på sätt som förestavas av deras uppgift att genom denna organisation utarbeta de nya formerna för samhället, varvid socialiseringen — arbetarnas övertagande av produktion och distribution — är den i organisatoriskt och tekniskt hänseende ojämförligt svåraste och viktigaste och därför grundläggande uppgifter varpå samhällets omdaning i övrigt är beroende.74

Då den första betingelsen för allt mänskligt liv och all samhällelig och kulturell utveckling är tillfredsställandet av de materiella behoven måste de arbetande massorna i första hand inrikta sina strävanden och sin kamp på uppbyggandet redan nu av en ny produktions- och fördelningsorganism genom vilken de kunna övertaga produktion och distribution, en organism som kan undantränga, övervinna och ersätta kapitalismens organ och organisera arbetet i alla samhällsmedlemmars intresse.

För detta ändamål bilda samtliga arbetare i varje företag en driftssektion. Samtliga driftssektioner inom samma produktiva eller merkantila verksamhet och på samma plats utgör ett syndikat i den lokala samorganisationen, vilken ifråga om allmänna och gemensamma intressen bildar organisationsenheten i centralorganisationen. För befordrande av respektive industrigruppers produktiva eller merkantila verksamhet och speciella intresse bildas federationer, som vila på syndikaten och ingå som led genom resp. näringsgrenars departement i centralorganisationen. Denna organism skola arbetarna utveckla med hänsyn till alla livsfunktioner i samhällslivet och till duglighet att träda i statens och de borgerliga institutionernas ställe.

Samtidigt som arbetarna under sin kamp göra sina organisationer mäktiga att störta kapitalismen, måste de själva skaffa sig förmågan att tekniskt och moraliskt bära upp denna nya ordning.»

Det är till detta, produktionens organiserande för tillfredsställandet av mänsklighetens behov och slopandet av profitsystemet, som teknokraterna syfta.75

Teknokratin har mött motstånd från politikerna inom arbetarrörelsen, och detta är så naturligt, ty den lämnar icke minsta rum för dessa kvacksalvare. Om arbetarna själva övertaga produktionen då finns det knappast längre någon plats för dessa herrar, ty de frågor som parlamenten nu syssla med äro sådana som ha till syfte att säkerställa den privata äganderätten, eller också att överföra denna äganderätt till en stat, till en grupp politiker, som om de komme till makten skulle lägga politiska regler och grunder för den industriella verksamheten. M. a. o., man skulle även i fortsättningen sätta de icke sakkunniga som ledare och diktatorer över de sakkunniga — arbetarna och teknikerna.

Samarbetet mellan tekniker och arbetare för att organisera och bygga upp produktionen är mondism, säga kommunisterna. Detta är rätt om man utgår ifrån att endast kroppsarbetaren är värdeskapare och alla andra äro parasiter. Syndikalisterna ha dock alltid givit ordet arbetare en bredare innebörd. Till de värdeskapande räkna vi icke endast kroppsarbetaren, utan jämväl alla tekniker, även om en hel del av dessa själva anse sig tillhöra den privilegierade klassen, en uppfattning som de dock allt mera börjat revidera. Till arbetarklassen räkna vi även lärare vid skolor och universitet, läkare och en hel del andra professioner, vars arbete bidrager till att höja det allmänna levnadsstandardet, bildningen, folkhälsan och trevnaden. Alla dessa äro samhällsnyttiga och därför måste också dessa krafter samarbeta. Detta är icke mondism, utan endast tillämpningen av sunt förnuft. T. o. m. de som nu leva på andras arbete skulle kanske få rum under ett socialistiskt system om de lärde sig76

arbeta, och under ett produktionssystem som till fullo utnyttjar de tekniska möjligheterna och endast syftade till att tillfredsställa mänsklighetens behov, skulle icke arbetstiden bli längre än att varje frisk person skulle kunna

utföra vad på honom ankomme. Om arbetarna inte vilja samarbeta med dessa grupper utan upphöjde sig till diktatorer över dem, då skapade man endast en ny klass av förtryckta, och det är ju icke dithän vi sträva.

Att teknokraterna understrukit de syndikalistiska idéerna är odisputabelt. För oss är detta ingen överraskning, men vi välkomna dock den förstärkning som detta ger oss i vårt arbete. För alla dem som frenetiskt bekämpat syndikalismen och framhållit den politiska aktionen som det enda saliggörande, borde dock dessa nya rön ge anledning till allvarlig eftertanke. De äro säkert villiga att acceptera de resultat som framlagts, men vilja de också dra ut de logiska konsekvenserna av dessa, uppbyggandet av produktionen på en ekonomisk-industriell basis? I så fall måste de acceptera syndikalismen. Möjligheter för kompromiss finnes inte.

Vi leva mitt uppe i tider av den största oro. Av allt att döma närmar sig med stormsteg den dag när arbetarklassen måste kasta sig in i en avgörande strid med det kapitalistiska systemet. Vilka former denna kamp kommer att taga eller vad resultatet blir, kunna vi icke förutsäga. Allt är beroende av arbetarnas organisatoriska styrka och organisationsplanens förutsättningar att fylla de stora fordringar som komma att ställas på densamma.

Syndikalismen, som icke bygger på politiska teorier utan på de existerande ekonomiska-industriella77

förhållandena liksom också på de krav som människorna ställa på sig själva och ett socialistiskt samhällssystem, har de allra största förutsättningarna att fylla den funktion, som är nödvändig för att skapa frihet, välmåga och lycka åt alla.

Även om vi kunna iakttaga hur det kapitalistiska systemet vacklar, så få vi dock icke lägga armarna i kors och vänta på att det skall störta samman av sin egen tyngd och att det socialistiska samhället skall falla ned ibland oss som en mogen frukt, ty som vi förut nämnt är kapitalismen trots allt vital och den kan finna nya former, som förlänger dess existens ännu en tid, och därmed också förlänger den ekonomiska ofriheten, arbetslösheten och nöden inom arbetarklassen. Arbetarna måste redan nu stärka och bygga upp sina organisationer för de revolutionära uppgifterna som förestå och dag för dag intensifiera kampen. De arbetslösas miljonarmé utökas dagligen av nya skaror som strömma ut från arbetsplatserna och därtill kommer andra miljoner som växa upp, andra som ännu icke äro födda, som aldrig komma att få utföra ett enda dagsverke, aldrig få förtjäna så mycket med sina händers arbete att de kunna leva människovärdigt, om det nu rådande systemet kommer att bestå. Med detta tillstånd kunna vi icke stå till svars, utan alla krafter måste enas och samlas för den avgörande drabbningen. Låt de politiska kvacksalvarna prata om de ha lust, men arbetarna ha inte råd att längre ödsla sin tid på att lyssna till dem, ty dessa ha ingenting att ge, annat än möjligen fattighjälp, och de kunna ingenting göra som kan vara av värde i nuet eller i framtiden.

Arbetarna ha i årtionden kämpat för politisk ochekonomisk frihet. De ha vunnit politisk demokrati men samtidigt ha de förlorat det väsentligaste, brödet för dagen. Brödet måste återerövras och detta kan endast ske om kapitalismen störtas och ersättes med ett socialistiskt samhällssystem. Syndikalismen visar vägen.

RÄTTELSE.

På sidan 59 i noten står: Engelskt "short" ton 3,904 pounds = 1,016,048 kg. Skall vara: 2,000 pounds = 907,18 kg. ekonomisk frihet. De ha vunnit politisk demokrati men samtidigt ha de förlorat det väsentligaste, brödet för dagen. Brödet måste återerövras och detta kan endast ske om kapitalismen störtas och ersättes med ett socialistiskt samhällssystem. Syndikalismen visar vägen.

RÄTTELSE.

På sidan 59 i noten står: Engelskt "short" ton 3,904 pounds = 1,016,048 kg. Skall vara: 2,000 pounds = 907,18 kg. Albert Jensen

Socialiseringen

Socialdemokratisk Kommunistisk — Syndikalistisk — Samhällsfilosofi

Pris 4 kronor.

FederativsFRANS SEVERIN

ARBETARNAS ÖVERTAGANDE

AV PRODUKTIONEN

ETT FÖRSÖK TILL KONSTRUKTION AV EN SYNDIKALISTISK PRODUKTIONSORONING

Pris 1 krona.

FEDERAT1VS